

בבית המשפט העליון

בש"פ 977/19

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופטת י' וילנר

לפני:

מדינת ישראל

המבקשת:

נגד

המשיבים:

1. עלי אבו כף
2. עיד אבו עגיאגי
3. אוסמה אזברגה
4. מחמוד אבו סבית

בקשת רשות ערר לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996

עו"ד שרית משגב; עו"ד שאול כהן

בשם המבקשת:

עו"ד סמיר אבו עבאד (פטור מהתייצבות)

בשם המשיב 1:

עו"ד נתי לגמי; עו"ד דוד ויצטום

בשם המשיבים 2-4 והצד
הקשור להליך:פסק-דיןהשופט נ' הנדל:

סוגיה בחישוב ימי מעצר. החוק קובע כי לאחר שתובע הצהיר שעתיד להיות מוגש כתב אישום נגד חשוד, ניתן לעצרו "לתקופה שלא תעלה על חמישה ימים" (סעיף 17(ד) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 ("חוק המעצדים")). פשוט – אך כנראה שלא. כיצד יש לספור "חמישה ימים"? שאלה זו היא העומדת להכרעתנו בבקשה זו למתן רשות ערר. התשובה – תהא אשר תהא – היא טכנית, עניין של כימות זמן. ברם, הואיל ועיסוקה בסמכות בענייני מעצר, נוגעת היא לזכויות חשודים בשלב קריטי בהליך המעצר. הנושא מצוי בתפר שבין מהלך החקירה לסיומה, דרך הגשת כתב אישום בו החשוד יהפוך לנאשם. הצדדים נחלקו בשאלה כיצד לספור את חמשת הימים: האם היום הראשון והחלקי של המעצר נחשב ליום שלם; האם אין הוא נכלל במסגרת חמשת הימים, שמתחילים להימנות עם סיום יום המעצר עצמו; או שיש למנות שעות או "יממות" שלמות החל משעת החלטת המעצר, דהיינו לספור 120 שעות בדיוק – שעות ולא ימים.

מסמך
מס' 977/19

1. המשיבים נעצרו בחשד לביצוע עבירות אלימות במסגרת שוד. לאחר סיום החקירה הצהיר תובע כי עומדים להגיש נגדם כתב אישום. כן נטען כי יש עילה למעצרו עד תום ההליכים, והתבקשה הארכת מעצרו בת חמישה ימים – התקופה המרבית למעצר חשוד לאחר הצהרת תובע ולפני הגשת כתב אישום (סעיף 17(ד) לחוק המעצרים). ליתר דיוק, המדינה ביקשה לעצור את המשיבים למשך חמש יממות שלמות, והיינו 120 שעות. הגם שבקשת המעצר עצמה התקבלה, חישוב התקופה שהציגה המדינה נדחה בערכאות קמא (מ"י (שלום-ב"ש) 19-01-56457, כב' השופט י' בן זיו; עמ"י (מחוזי-ב"ש) 19-02-11137, כב' השופטת ש' דברת). לפי קביעתן, יום המעצר הראשון מסתיים בחצות הלילה, ללא קשר לשאלה באיזו שעה התחיל המעצר, ולאחריו יש למנות עוד ארבעה ימים שלמים. ובלשון בית המשפט המחוזי: "השיטה בה בחר המחקק הינה שיטת הימים ולא שיטת היממות". לפי קו זה, יש לספור את היום הראשון של המעצר כיום שלם, גם אם הוא אינו יום מלא, ולהוסיף לכך ארבעה ימים שלמים נוספים.

המדינה חולקת על קביעת ערכאות קמא בדבר פרשנות אורך התקופה שקובע חוק המעצרים. בבקשה למתן רשות ערר נטען כי חמשת ימי המעצר נספרים החל מסוף היום שבו התחיל המעצר – בחצות הלילה. לפי גישה זו, יום המעצר עצמו אינו נכלל במניין חמשת הימים. עולה כי אורך התקופה כולה הוא חמישה ימים, וכן מספר השעות שבהן היה החשוד במעצר ביום הראשון למעצרו, ובסך הכל למעלה מ-120 שעות. פרשנות זו מבוססת על הגדרות חוק הפרשנות, השתמ"א-1981, שמהן לומדת המדינה כי חמשת הימים מתחילים להימנות עם סיום יום המעצר עצמו, מחצות הלילה. המדינה הבהירה כי הגם שניתן לעצור את החשוד לתקופה העולה על חמישה ימים מלאים, מדיניותה היא "להחמיר" עם עצמה, כלשון הבקשה, ולבקש את הארכת המעצר לתקופה של חמש יממות ממועד תחילת המעצר לכל היותר – 120 שעות. בהתאם ביקשה לקבוע כי "יש לפרש [את החוק] באופן המסמיך את בתי המשפט להאריך את מעצרו של חשוד בחמש יממות שלמות". המדינה הוסיפה כי בקבעו תקופת מעצר בת חמישה ימים, התכוון המחקק להעניק לגורמי התביעה פרק זמן ארוך מספיק לשם ניסוח כתב האישום כהלכה, וקבלת פרשנות ערכאות קמא תפגע באפשרות זו. הנקודה האחרונה הודגשה במיוחד ביחס לתקופות מעצר שמסתיימות בימי שבת ומועד, שאז יש להגיש כתב אישום או לשחרר את העצור קודם לכניסת יום המנוחה. בנסיבות אלה, כך נטען, אורך התקופה קצר מארבעה ימים לפי שיטת ערכאות קמא.

מנגד סומכים המשיבים והסנגוריה הציבורית את ידיהם על הכרעת ערכאות קמא. הם טוענים כי הכרעה זו מיושמת שנים רבות, מאז חקיקת חוק המעצרים, כי היא מתיישבת עם הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ודברי חקיקה נוספים – לרבות חוק הפרשנות – וכי פרשנות זו עולה מפסיקת בית המשפט העליון בעבר. על פי חישוב המשיבים והסנגוריה, יום המעצר הראשון נחשב ליום מעצר שלם, ללא קשר לשעת תחילת המעצר, ולאחר מכן יש למנות ארבעה ימים נוספים, מחצות הלילה עד חצות הלילה.

ההכרעה בהליך זה כבר אינה רלוונטית למשיבים, שבעניינם הוגש זה מכבר כתב אישום. אך חשיבותה המעשית רבה – ואף יומיומית – ביחס למעצרים של חשודים אחרים רבים. בעבר היא זכתה להתייחסות מסוימת בבית משפט זה במותב של שופט אחר, אך ההכרעה בה הושארה בצריך עיון לעת מצוא (בש"פ 3966/08 טגל נ' מדינת ישראל, פסקה ז(6) (6.5.2008)). מטעמים אלה, ובהתחשב בחוסר הבהירות והאחידות

הקיים בערכאות המברורות ביחס לסוגיה הנדונה – וכאמור, העניין נוגע לחירותו של חשוד – החלטנו לתת רשות לערור, ולדון בבקשה כאילו הייתה ערר.

2. זו לשון סעיף 17(ד) לחוק המעצרים:

"נעצר אדם וחקירתו נסתיימה, ישוחרר מהמעצר, ואולם אם הצהיר תובע כי עומדים להגיש כתב אישום נגדו ושוכנע בית המשפט, כי יש עילה לכאורה לבקש את מעצרו עד תום ההליכים, רשאי שופט להאריך את המעצר, מטעם זה, לתקופה שלא תעלה על 5 ימים, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב)".

השאלה שבמחלוקת היא מתי מסתיימים חמשת הימים שתוחמים את מעצר החשוד בטרם הגשת כתב אישום. הבסיס לפירוש שמציעה המדינה הוא הוראות סעיף 10 לחוק הפרשנות, שכותרתו "תקופות", ובפרט הוראת סעיף 10(א):

(א) מקום שנקבעה תקופה קצובה במספר ימים או שבועות מיום פלוני, אותו יום לא יבוא במנין.
(ב) תקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר אירוע פלוני תסתיים בחדשה האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום האירוע, ואם היה החודש חסר אותו יום – ביום האחרון של החודש.
(ג) במנין ימי תקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, זולת אם הם הימים האחרונים שבתקופה.

מסעיף 10(א) עולה – לפי המדינה – כי תקופה של חמישה ימים מיום המעצר אינה כוללת גם את יום המעצר עצמו, במובן זה שרק לאחר סיום יום תחילת המעצר יש למנות חמישה ימים שלמים. מסופקני אם כטענת המדינה, סעיף 10(א) מתאים לענייננו. ראשון, ולא אחרון, הלשון של הסעיף. הסעיף עוסק במקום שבו נקבעה תקופה הקצובה בימים "מיום פלוני", לדוגמא "מועד להגשת ערעור בזכות על החלטה של בית משפט הוא ארבעים וחמישה ימים מיום מתן ההחלטה" (תקנה 397 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984). אצלנו נוסח החוק אינו חמישה ימים "מיום המעצר", אלא "... רשאי שופט להאריך את המעצר... לתקופה שלא תעלה על 5 ימים". החוק אינו מונה את חמשת הימים "מיום" מסוים, כדרישת חוק הפרשנות. לכך חשיבות רבה, שכן חוק הפרשנות עוסק, למעשה, בפרשנות המונח "מיום פלוני", וקובע כי "יום פלוני" אינו נכלל בתקופה. למשל, בתקופה של ארבעים וחמישה ימים להגשת ערעור בזכות, אין לכלול את יום ההחלטה. כאשר אין כלל "יום פלוני" שממנו מתחילה התקופה לא נראה כי ניתן להיעזר אפוא בהגדרה הכללית.

גם אם הייתי מניח שהוראת חוק הפרשנות חלה גם על תקופות שאינן מ"יום" מסוים, עדיין לא היה בכך לסייע למדינה. חוק הפרשנות אינו חל על כל דבר חקיקה: "חוק זה יחול לגבי כל חיקוק... אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה" (סעיף 1 לחוק, שכותרתו "תחולת החוק וסייגיה"). האם הוראות סעיף 10 לחוק הפרשנות מתיישבות עם הוראות חוק המעצרים לעניין מעצר לתקופת ימים מסוימת? סבורני כי התשובה לכך שלילית. ממכלול הוראות סעיף 10 עולה כי הן נועדו להסדיר חישוב של תקופות, שבגדרן אין משמעות גורלית לכל יום ויום, והעיקר ביחס אליהן הוא קביעת כלל

לחשוב סיום התקופה. כך, לדוגמא, סעיף 10(ג) קובע כי אם היום האחרון בתקופה חל בפגרה, נדחה סיום התקופה לאחר הפגרה. לא יעלה על הדעת להחיל הוראה זו על ענייני מעצרים. היא עלולה להאריך תקופת מעצר בארבעים וחמישה ימים, כמניין ימי פגרת הקיץ בבתי המשפט, ותוצאה כזו יש לשלול מכל וכל. ניכר אפוא כי כוונת סעיף 10 לחוק הפרשנות היא לחול על הוראות ועניינים שבגדרם אין משמעות קריטית לכל יום ויום, ולא ניתן לקרוא לתוכו הכרעה נורמטיבית בענייני ימי מעצר. גם סעיף 10(א) מבוסס על הגיונו של סעיף 10(ג), שאינו תופס את אורך התקופה המדויק כנתון בעל משמעות רבה כשלעצמו. הרי מדובר בשתי חלופות של אותו סעיף. עיקר מטרת הסעיף להכווין התנהגות באופן ברור – הצבת תמרון לשם קביעת כלל שניתן לזהותו בקלות. בשונה מכך, מעצר לתקופה קצרה בעל משמעות הוא, לנוכח הפגיעה הקשה בחירותו של אדם, ועניין זה צריך לבוא לידי ביטוי בדיני המעצרים ובאופן חישוב התקופות.

זאת ועוד, לטענת המדינה גישתה מתבססת על הנחיה מספר 4.3000 של היועץ המשפטי לממשלה. אולם עיון בהנחיה זו מלמד כי בניגוד לנטען, היא אינה מפרשת את חוק המעצרים על יסוד חוק הפרשנות אלא להפך: נקבע בה במפורש כי תכליות דיני המעצרים מחייבות את המסקנה שסעיף 10(א) לחוק הפרשנות אינו חל על מנין ימי מעצר. כך מלכתחילה, ולא "בדיעבד" ולפנים משורת הדין. המילה "החמרה" על הטויתיה השונות כלל אינה נזכרת בהנחיה, שקובעת בפירוש: "סעיף 1 לחוק הפרשנות, קובע כי חוק זה יחול 'אם אין בעניין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה'. על יסוד הטעמים האמורים, יש מקום לומר כי ההוראה בסעיף 10(א) לחוק הפרשנות אינה מתיישבת עם העניין של הארכת מעצר על-ידי שופט לפי סעיף 17 לחוק המעצרים" (סעיף ה(4) להנחיה). המדינה הצהירה כי טענותיה נטועות בהנחיה, אך דווקא אימוץ ההנחיה מוביל לדחיית עמדת המדינה, המבוססת בעיקרה על חוק הפרשנות.

המסקנה היא כי הוראת סעיף 10(א) לחוק הפרשנות אינה חלה על ענייני מעצרים, ולא ניתן לקבל את עמדת המדינה מכוחה. עלינו לבחון אפוא את הוראת סעיף 17(ד) לחוק המעצרים באופן עצמאי, לפי לשונה ותכליתה.

3. חוק המעצרים אינו כולל הגדרה ל"יום" או "ימים", ובמילים אלה כשלעצמן אין תמיכה בפירוש זה או אחר. ברם, הנוסח של הוראת החוק בכללותה – "לתקופה שלא תעלה על 5 ימים" – תומך בפירושן של ערכאות קמא. נזכיר כי לפי פרשנות המדינה "5 ימים" פירושה חמישה ימים בתוספת כמה שעות (הגם שהמדינה נכונה להסתפק בפחות מכך), ואילו לפי ערכאות קמא הפירוש הוא חמישה ימים פחות כמה שעות. מבחינה לשונית, "חמישה ימים בתוספת כמה שעות" הם יותר מתקופה ש"לא תעלה על חמישה ימים", ואילו "חמישה ימים פחות כמה שעות" אכן אינם עולים על חמישה ימים. לכן הפירוש האחרון מתאים ללשון החוק יותר מהפירוש המוצע על ידי המדינה. ודוק, גם לפי עמדת ערכאות קמא אורך התקופה יכול להגיע לחמישה ימים, אלא שהיום הראשון נחשב ל"יום" עם סיומו למרות שלא מדובר ב-24 שעות מלאות. מבחינה לשונית קל יותר להגדיר מצב כזה כ"חמישה ימים", לעומת מצב שבו המעצר הוא לחמישה ימים ו-15 שעות, כבדוגמא שבה אנו הולכים לשיטת המדינה והמעצר מתחיל בשעה 09:00 בבוקר.

לשם המחשה נוספת, נשווה את נוסח תקנה 397 לתקנות סדר הדין האזרחי שהוזכרה לעיל להוראת סעיף 17(ד) לחוק המעצרים. התקנה קובעת כי "מועד להגשת ערעור בזכות על החלטה של בית משפט הוא

ארבעים וחמישה ימים מיום מתן ההחלטה". סעיף 17(ד) לחוק המעצרים, לעומת זאת, נוקט לשון זו "לתקופה של תעלה על 5 ימים". יושב אל לב ההבדל הבולט – "המועד... הוא" לעומת "לתקופה שלא תעלה על". הבדלי הניסוח משקפים היטב את ההבדל בין הליכים אזרחיים והליכי מעצר פליליים, ואת השוני בחשיבותו של כל רגע ורגע במסגרתם. לא ייפלא אפוא כי בהתאם לניתוח דלעיל – הכלל המרחיב שקובע חוק הפרשנות מתאים להליכים אזרחיים, אך לא להליכי מעצר.

ניתן אפוא לקבוע כי הלשון תומכת בעמדת הסנגוריה. האם גם עמדת המדינה עשויה להתיישב עם סד הלשון, בגדרי בחינת פרשנותו התכליתית? ספק בעיניי אם הפרשנות שמציעה המדינה אפשרית היא מבלי לעקם את הכתובים. האם חמישה ימים ושמונה שעות, למשל, יכולים להיחשב כ"אינם עולים על חמישה ימים"? די לצטט בהקשר זה את דברי המדינה בבקשה למתן רשות ערר: "המבקשת תטען שהפרשנות הנכונה... היא כי ניתן להאריך מעצר בהצהרת תובע עד תום היום השישי" (סעיף 7 לבקשה). השוואת לשון בקשת המדינה ללשון החוק מדברת בעד עצמה. ואל תשיבני לעניין זה כי המדינה מחמירה עם עצמה. טענה כזו אינה פותרת את המדינה מלהגן על עמדתה בשאלה מה הדין קובע. כך או אחרת, וגם לו הייתי מניח כי הלשון מאפשרת לפרש את "לתקופה שלא תעלה על 5 ימים" כ"עד תום היום השישי" – עדיין סבורני כי פרשנות כזו אינה עולה מתכלית החקיקה, כפי שיובהר כעת.

4. המדינה טענה כי תכלית החוק להעניק לגורמי התביעה די זמן לשם ניסוח כתב האישום כראוי. אכן, התקופה הקבועה בחוק מבטאת איזון בין זכויות החשוד והכרה בפגיעה בחירותו מחד גיסא, ובין הצורך בהשגת תכלית המעצר תוך מתן אפשרות לגורמי התביעה לנסח את כתב האישום כהלכה מאידך גיסא. ההנחה היא כי לא ניתן להגיש כתב אישום כהרף עין, מיד לאחר סיום החקירה, ובתיקים לא מעטים אף רחוק מכך. על כן, ובכפוף לקיומה של עילת מעצר, ישנו אינטרס ציבורי כי החשוד לא ישוחרר במהלך התקופה ש"נופלת בין הכסאות" – בין סיום החקירה להגשת כתב האישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים. ברם, ההנחה שנקודת האיוון החקוקה נועדה להעניק את פרק הזמן הדרוש לגורמי התביעה תומכת דווקא בעמדת הסנגוריה. כך עולה מהמציאות של עשרים השנים האחרונות. החוק נחקק בשנת 1996, ומטיעוני הסנגוריה – שעליהם לא חלקה המדינה – עולה כי מאז חקיקת החוק ועד לשנים האחרונות נהגו בת-המשפט לפרש את החוק כפירושן של ערכאות קמא, לפחות ברוב הגדול של המקרים. ככל שנקבל את העקרון הפרשני לפיו המחוקק התכוון להעניק לגורמי התביעה את פרק הזמן הדרוש להם בפועל, הרי שעקרון זה תומך בעמדת הסנגוריה. המציאות מלמדת כי הצורך המעשי בא על סיפוקו על פי ספירת הימים שנקבעה בערכאות קמא ומוצעת על ידי הסנגוריה, לפחות בעת חקיקת החוק ובשנים שלאחר מכן. גם בתקופה הנזכרת הגישה המדינה כתבי אישום מורכבים, המבוססים על חומר רב, בתיקים רבי היקף כגון אלה שעוסקים בארגוני פשיעה. לא פעם התייחס כתב אישום לנאשמים רבים. לכן סביר יותר להסיק שבמועד החקיקה, שהוא המועד הקובע, פרק הזמן שהתכוון המחוקק להעניק הוא זה שניתן בפועל והספיק במשך שנים רבות. לעמדת המדינה, לעומת זאת, יש לומר שמלכתחילה הוענק זמן רב מן הדרוש, ולכן נדרשה "החמרה" מצד המדינה. עמדה זו לא עולה עם העקרון התכליתי שהעלתה המדינה עצמה.

לא זו אף זו, עקרון פרשני יסודי בדיני המעצרים והמאסרים הוא כי "מקצת היום ככולו", במובן זה שכאשר יש לסווג מעצר או מאסר בן מספר שעות – יש לסווגו כיום מעצר או מאסר שלם (בג"ץ 184/66 בנטון נ' שירות בתי הסוהר, פ"מ כ(3) 283 (1966)). ואצלנו, אם הבחירה היא בין התעלמות נורמטיבית משעות

הסטייה משגרת הלשון, והמעבר מימים לשעות, מלמד כי לא מדובר בסוגיה אסתטית גרידא: 24 שעות ולא "יום", 48 שעות ולא "יומיים" (ואגב – שעות ולא דקות). ההנחה היא שאלמלא כתיבת מספר השעות, הייתה התוצאה שונה, והתקופה הייתה מסתיימת בסופם של ימים ולא בסופן של שעות.

יש להדגיש כי עסקינן כעת במגבלה הסטטוטורית של חמישה ימים, ולא דווקא בפרשנות הראויה של החלטות שיפוטיות באשר הן. אכן, ככל שהחלטה שיפוטית קובעת הארכת מעצר בסתם "חמישה ימים", יש לפרשה בדרך כלל בהתאם לחוק ולעקרון שפורט לעיל – ימים ולא שעות; אך כמובן שבסמכותו של שופט להאריך את המעצר גם עד לשעה מסוימת ביום מסוים – ובלבד שאין בכך חריגה מהמגבלה הסטטוטורית. פעמים רבות נוהגות הערכאות להאריך את המעצר עד לשעה מסוימת, ובהתאם לנסיבות עשויה החלטה כזו להיות ראויה ואף מתאימה יותר מהארכת מעצר עד תום התקופה המקסימלית, המסתיימת בחצות הלילה. לעיתים גם לא יהיה מצוין בגוף ההחלטה השיפוטית כי מדובר ב"יממה" שלמה, דהיינו עד שעה מסוימת, אך ממכלול הנסיבות תעלה פרשנות כזו (ראו למשל בג"ץ 8753/15 פלוני נ' המפלג לפשיעה לאומנית (21.12.2015) ואת האופן שבו פירש בית משפט זה את הוראת בית המשפט המחוזי בדבר מניעת מפגש עם עורך דין בנסיבות אותו עניין). כל מקרה על פי נסיבותיו הקונקרטיות. אף בחוק המעצרים עצמו ישנם הקשרים שבהם ניתן לטעון כי "ימים" הם "יממות שלמות", כלומר מספר מסוים של שעות, וזאת כאשר יש נתונים פרטניים בסעיף החוק המלמדים על כך שמדובר ביוצא מן הכלל ולא בכלל. לעיתים הסעיף אף מציין במפורש תקופה בת כמה ימים ותקופה בת כמה שעות, כגון שלושה ימים או 36 שעות בהתייחס לבגיר ולקטין בהתאמה (ראו, מבלי להכריע בדבר, את סעיף 22ח(ג) לחוק המעצרים, תוך השוואת ס"ק (1) לס"ק(2)).

7. שלישית, תכלית החוק. כאמור לעיל, ככל שהתכלית היא מתן פרק הזמן הדרוש לגורמי התביעה לשם ניסוח כתב האישום (אך לא יותר מכך), המציאות מלמדת שבמשך למעלה מעשרים שנה די היה בפחות מחמש יממות. להלן נתייחס לטענת המדינה ביחס לשינוי בהיקף התיקים ובצרכי התביעה בשנים האחרונות. כעת העיקר הוא בכך שבעת חקיקת החוק ובשנים שלאחר מכן לא נדרשו למדינה 120 שעות לשם הגשת כתב אישום, אלא פחות מכך.

8. רביעית, כוחו של המנהג. נציגי הפרקליטות והסנגוריה הציבורית הסכימו כי במשך למעלה משני עשורים נהוג היה לפרש את סעיף 17(ד) לחוק המעצרים כפי שפירשו אותו ערכאות קמא – ימים ולא שעות, כאשר היום הראשון נחשב ליום מלא. ראינו עוד כי המנהג עשוי ללמד על תכלית החקיקה. לצד זאת, המנהג תומך את עמדת הסנגוריה בשתי יתדות נוספים. אחד, המנהג יוצר מציאות קיימת. שינוי המנהג באופן המחמיר עם חשודים מצוי במתח מסוים עם עקרון החוקיות, במובן הדרוש פגיעה בחשודים ונאשמים מכוח חוק חרות. אמנם אין המדובר בפגיעה "קלאסית" בעקרון החוקיות, שכן גם פרשנות החוק היא "חוק", מה גם שאצלנו לא מדובר ב"עבירה" וב"עונש עליה", כלשון סעיף 1 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; אך לפי רוח הדברים ראוי כי מלכתחילה שינוי של נוהג מושרש בענייני מעצרים לרעת חשודים ייעשה בדבר חקיקה, ולא באמצעות שינוי מדיניות ופרשנות בלבד. שני, השפעת המנהג גם על הפרשנות הלשונית. קיימת אסכולה פילוסופית, שאחד מהוגיה הבולטים הוא הפילוסוף לודוויג ויטגנשטיין בן המאה הקודמת, לפיה משמעותה של מילה נובעת בראש ובראשונה מהאופן שבו משתמשים בה דוברי השפה בפועל (LUDWIG WITTGENSTEIN, PHILOSOPHICAL INVESTIGATIONS (G.E.M. Anscombe 2nd ed. 1958) 225-226). ובמקומו, השימוש רב השנים

במונח "חמישה ימים" במובן של "היום הראשון ועוד ארבעה ימים שלמים" הוא בעל משקל בגדרי הפרשנות הלשונית של המונח.

9. חמישית, כלל הפרשנות המקלה בפלילים. סעיף 34כא לחוק העונשין קובע כי "ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע הענין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין". הסעיף עוסק, לפי לשונו, בדין פלילי הקובע אחריות פלילית, אך הפסיקה החילה אותו בהיקש גם על ענייני מעצרים ואפילו בהקשר קרוב לשלנו – חישוב ימי מעצר. בבש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' טחימר (03.11.2016) נדון אופן החישוב של מעצר "מעורב" – חלקו מאחורי סורג ובריה וחלקו בפיקוח אלקטרוני – לצורך מועד הארכת המעצר. לפי ההלכה שנקבעה, יש להתייחס לכל יומיים במעצר בפיקוח אלקטרוני כאל יום מעצר מאחורי סורגים. בין היתר נדונה השאלה כיצד להתייחס למספר אי-זוגי של ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני, למשל 91 ימים. האם יש להמירם ל-45 ימי מעצר מאחורי סורג ובריה או ל-46 ימי מעצר? ההכרעה, מכוח היקש לסעיף 34כא, הייתה כי הספק בדבר אופן החישוב פועל לטובת העצור, ולכן יש להתייחס לתקופה כזו באופן המיטיב עם העצור, ובדוגמא דלעיל להמירה ל-46 ימים. והדברים יפים גם לענייננו.

10. שיטת, שיקול מעשי. התייחסות לימים כאל "שעות" ו"יממות" עלולה להכניס את בית המשפט ואת גורמי החקירה והתביעה למשטר זמנים קפדני מדי, ולהוביל למקרים רבים של מעצר בלתי חוקי בן שעה או יותר מכך. סד זמנים הדוק מדי בכגון דא עלול לגרום לפריצת סכר השעות. אם נפרש את המונח "חמישה ימים" כמאריך את המעצר עד השעה ביום שבה התחיל המעצר, יהיה על התובע להגיש כתב אישום עד לאותה שעה בבית המשפט המתאים. אך המציאות מלמדת כי פעמים רבות נוצרים עיכובים של חצי שעה או יותר מכך, למשל לנוכח יומנו ודיוניו האחרים של בית המשפט שבו מוגש כתב האישום, עיכובים הנובעים מהתנהלות שב"ס וכיוצא באלה. התוצאה עלולה להיות מקרים לא מעטים שבהם מוגש כתב האישום באיחור ביחס לשעה המיועדת, באופן המוביל למעצר בלתי חוקי של העצור. כך, למשל, אם ההחלטה על מעצר לחמישה ימים תינתן בשעה 09:00 בבוקר. אין להתרגל לתוצאה של מעצר לא חוקי, גם לא לשעה או שעותיים. לעומת זאת, במצב שבו ברירת המחלל היא כי המעצר הוא עד חצות הלילה, הגשת כתב האישום אמורה להיעשות במהלך היום, מבלי שיהיה לשעה המדויקת משקל מכריע. הדבר אף מסייע לבית המשפט שבו מוגש כתב האישום, ומעניק לו גמישות רבה יותר.

יוער כי בחלק מבתי המשפט קיימת פרקטיקה לפיה חישוב ימי המעצר נעשה בהתאם לשיטת הסגוריה, אך שופט המעצרים מאריך את המעצר לאחר הצהרת תובע עד שעה מסוימת ולא עד סוף היום החמישי. דהיינו, התקופה המרבית למעצר לפי החוק היא עד היום החמישי בשעה 24:00. לפי הגישה הפרשנית של סגוריה, ניתן לכתוב כי המעצר מוארך "בחמישה ימים" או תוך ציון התאריך של היום החמישי. כך או כך, כל עוד לא מצוינת שעה ספציפית, המעצר בתוקף עד לסוף אותו היום – 24:00. ואולם, לפי הפרקטיקה האמורה, יש ובית המשפט קובע לא רק תאריך אלא גם שעה ביום, לדוגמא "עד היום החמישי בשעה 12:00". סמכות כזו נתונה לבית המשפט, שהרי המעצר הוא לתקופה הקצרה מזו המותרת לפי החוק.

פרקטיקה זו, כשלעצמה, עשויה להיות ראויה במקרים המתאימים. היא יכולה לאפשר לבית המשפט לשלוט במועד הגשת כתב האישום ולתכנן את יום הדיונים. היא עשויה להקל על גורמי המזכירות, בית המשפט, שב"ס, העצורים עצמם ובסופו של דבר גם על התביעה והסנגוריה. המציאות מלמדת כי כאשר נקבעת שעה בצהריים, כגון 12:00, גורמי התביעה נוהגים להגיש את כתב האישום כבר בשעות הבוקר. פרקטיקה כזו אינה לוקה בקשיי שיטת השעות והיממות, שכן בגדרה אין הכרח להגביל את המעצר עד שעות הבוקר בלבד. לדוגמא, גם אם הצהרת התובע ניתנת בשעה 09:00, המעצר יכול להיות עד השעה 13:00 כעבור ארבעה ימים. ואם יתברר כי יש עיכוב – ניתן יהיה להאריך את המעצר, שכן המגבלה הסטטוטורית מאפשרת להאריך עד חצות הלילה. לעומת זאת, אם מדובר ב-120 שעות – יממות ולא ימים – שאלה היא מגין הסמכות להאריך את המעצר ולו בשעה אחת מעבר לכך היה וכתב האישום לא יוגש בשעה המצוינת בהחלטת המעצר. בשיטה שבה יוארך המעצר ב-120 שעות בדיוק, המסתיימת בשעה 09:00 בבוקר היום החמישי, אין לבית המשפט הגמישות להאריך את המעצר עד שעות הצהריים. עולה כי דווקא עמדת הסנגוריה מאפשרת לבית המשפט שיקול דעת בקביעת "יום" או "שעה", ועליו להפעילו במקרים המתאימים. לא באתי לבקר תופעה זו אלא להפך. היא עשויה להכניס סדר בהליכי המעצר. מטרתי היא לחדד את הבעייתיות של כלל הפוך, לפיו המעצר הוא עד שעה מסוימת – 120 שעות – בכל התיקים. בהינתן כי החלטות בדבר חמשת הימים ניתנות גם בבקרים, כלל כזה עלול להוביל למעצרים בלתי חוקיים כדבר שבשגרה, והוא אינו רצוי גם בראי התיאום בין הגורמים השונים בהליך הפלילי ונוחות הספירה.

11. שביעית, בדיון שנערך בפנינו שאלנו את באת כוח המדינה מדוע הוגשה הבקשה למתן רשות ערר בעיתוי הנוכחי, חרף הפרקטיקה רבת השנים לפרש את חמשת הימים כך שהיום הראשון נחשב ליום שלם. התשובה הייתה שהיקף התיקים גדל בשנים האחרונות, וכיום זקוקים גורמי התביעה לפרק זמן ארוך מבעבר לשם הגשת כתב אישום, לפחות בתיקים מורכבים וגדולים. ברם, אין להלוש שינוי באורכן של תקופות מעצר מקסימליות באמצעות שימוש בכלים פרשניים, חרף פרקטיקה הקיימת מעל לעשרים שנה, אך ורק לנוכח שינוי של צרכי השעה המשתנים. ככל שסבורה המדינה כי האיזון הקבוע בחוק אינו משקף עוד את צרכי השעה, בידה לפעול לתיקון החקיקה. זו דרך המלך לשינוי תקופות סטטוטוריות – ולא פרשנות משתנה ודינמית של אורכי תקופות שמהווה מעין חידוש לעומת המנהג השורר. כמובן, אין בהעלאת האפשרות של שינוי חקיקה משום הבעת עמדה בדבר נכונות הטיעון של המדינה או מידת הצורך המעשי, שהרי לא הוגשו כל נתונים בנדון. הדגש הוא בנתיב הפעולה הראוי גם לפי הנחות המדינה עצמה.

המדינה העלתה גם קושי קונקרטי, המתעורר כאשר חמשת הימים מסתיימים בשבת. במקרה כזה יש להגיש את כתב האישום כבר בצהרי יום שישי, וכתוצאה מכך עומדים לרשות גורמי התביעה רק שלוש יממות לשם ניסוח כתב האישום. ואולם דומני כי אין להפריז בעוצמתו של קושי זה. הרי גם כאשר יום השבת נמצא בתחילת או באמצע תקופת ימי המעצר מאבדת התביעה למעלה מיום עבודה שלם. אין הבדל מהותי בין מספר ימי העבודה העומדים לרשות התביעה במצב שבו השבת יוצאת בסוף התקופה, למצב שבו השבת מצויה באמצעיתה. אגב, הנחה סבירה היא כי המחוקק קבע את מגבלת חמשת הימים מתוך התחשבות באובדן יום עבודה אחד לפחות, בדמות שבת. הרי אין זה נדיר כי חמשת הימים כוללים גם את השבת. יתכן שהמחוקק סבר כי באופן עקרוני די בפחות מחמישה ימים, אך האריך את התקופה מטעם זה. יצוין כי לא הוצגו נתונים בקשר לתכלית הסובייקטיבית של החקיקה, כגון דברי ההסבר או דברי הכנסת הנוגעים לעניין זה. כך או אחרת,

וכאמור – ככל שקיים קושי מעשי, הדרך המתאימה מנקודת המבט של המדינה היא דרך החקיקה, ולא דרך הפרשנות.

12. סוף דבר, אציע לחבריי לדחות את הערר. הפרשנות לפיה חמשת הימים נספרים החל מסוף יום המעצר הראשון אינה עולה מלשון חוק המעצרים או תכליתו, ואין מקום להחיל את הוראות חוק הפרשנות בהקשר זה. גם פרשנות ה"יממות" אינה עולה מלשון החקיקה או מתכליתה. המסקנה היא שיש לפרש את סעיף 17(ד) לחוק המעצרים כך שיום המעצר הראשון נחשב ליום שלם, ולאחר מכן יש לספור ארבעה ימים שלמים. ככלל, זהו המצב הנוהג ממילא הלכה למעשה מאז חקיקת חוק המעצרים.

דין הערר להידחות.

ש ו פ ט

השופט ד' מיון:

קראתי בעיון את חוות דעתו של חברי השופט נ' הנדל, ומסכים אני חלקית עם התוצאה אליה הגיע אך חלוק אני עמו בדבר סמכותו של בית המשפט להאריך את מעצרו של חשוד למשך חמש יממות שלמות ממועד מתן ההחלטה על הארכת המעצר. ארצה את נימוקיי אך בקצירת האומר.

1. מסכים אני עם נקודת המוצא של חברי, כי אין תחולה במקרה זה להוראת סעיף 10(א) לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981 (להלן: חוק הפרשנות), וזאת בניגוד לעמדת המדינה. גם לדעתי, הוראת החוק על פיה "תקופה קצובה במספר ימים או שבועות מיום פלוני" אינה רלוונטית כאשר מדובר בדבר חקיקה המתייחס לתקופת זמן אשר "לא תעלה על" מספר ימים (או שבועות). זאת להבדיל מדבר חקיקה המגדיר תקופת זמן המתחילה להימנות "מיום פלוני" (השוו לגישה אחרת: בש"פ 7850/09 חמיאס נ' מדינת ישראל (26.10.2009)). על כן, לא ניתן לקבל את עמדת המדינה כי היום הראשון שבו ניתנה ההחלטה על הארכת המעצר אינו בא באופן גורף במניין חמשת הימים לפי סעיף 17(ד) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

עם זאת, אציין במאמר מוסגר כי בניגוד לדעת חברי, אינני סבור שסעיף 10 לחוק הפרשנות בכללותו, ובכלל זה סעיף 10(ג) הקובע כי "במנין ימי התקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, זולת אם הם הימים האחרונים שבתקופה", נועד להסדיר בהכרח תקופות בהן אין משמעות גורלית לכל יום ויום (ראו למשל ישום הוראות סעיף 10(ג) בקשר להוראת חוק הקוצבת תקופת זמן של 48 שעות: ע"א 5813/96 דיאב נ' עיריית תמרה, פ"ד נא (1) 241, 266-268 (1996)), או כי ניתן לומר כי הוא לא חל, באופן גורף, לעניין מעצרים (ראו למשל: בש"פ 701/10 מדינת ישראל נ' טרקוב (28.1.2010)). בפסיקת בית משפט זה גם צוין כי ככל הנראה המקרה היחיד בו לא הוחל סעיף 10(ג) לחוק הפרשנות בנוגע להליכים המתקיימים בפני בית משפט, הוא בהליך של עתירה לדיון נוסף (רע"א 4990/05 יעקב נ' עיריית הרצליה, פסקה 26

7.10.2009); בש"א 6927/11 רובמן נ' קיבוץ מענית, פסקה 13 (24.1.2012)). מכל מקום, משאין הוראת סעיף 10(ג) עומדת במוקד דיוננו, אינני מוצא מקום להאריך בדבר.

2. תמים דעים אני גם עם עמדת חברי כי כאשר מאריך שופט את מעצרו של חשוד לגביו קיימת כוונה להגיש כתב אישום לפי הוראת סעיף 17(ד) לחוק המעצרים וקובע כי המעצר יוארך "בחמישה ימים", משמעות הדבר כי היום שבו ניתנה ההחלטה נמנה על מספר הימים, ולצורך הגשת כתב אישום נותרו לגורמי התביעה ארבעה ימים מלאים נוספים, מחצות הלילה עד חצות הלילה. יש לייחס לביטוי "ימים" במקרה זה את המשמעות האמורה, שכן בהיעדר ציון השעה המדויקת שבה תסתיים הארכת המעצר על ידי בית משפט, ניתן להיעזר בסעיף 3 לחוק הפרשנות, המגדיר "יום" כ"תקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו". על כן, כאשר לא נוקט שופט ביום מסוים ובשעה מסוימת שבהם תסתיים הארכת המעצר מכוח הסעיף, ניתן להניח, מכוח הכלל הפרשני בדיני מעצרים על פיו "מקצת היום ככולו דמי", כי אותו יום שבו ניתנה ההחלטה על הארכת המעצר הוא היום הראשון לספירה (וראו: בג"ץ 184/66 ביטון נ' שירותות בתי הסוהר, פ"ד כ(3) 283 (1966)). עד כאן עמדתי כעמדת חברי.

3. עם זאת, האם בכך יש כדי לשלול את סמכותו של בית משפט להורות על הארכת מעצר לתקופה בת חמש יממות מלאות משעת מתן ההחלטה על הארכת המעצר? בעניין זה חלוק אני על חברי.

נפתח בלשון החוק, שהיא כידוע נקודת המוצא למלאכת הפרשנות של דבר חקיקה (אהרן ברק פרשנות במשפט – פרשנות החקיקה 84-89 (1993) (להלן: פרשנות החקיקה)). חברי סובר כי לשון החוק המורה כי בית המשפט רשאי להאריך מעצרו של חשוד "לתקופה שלא תעלה על 5 ימים" משמעותה כי אין בית משפט רשאי להורות על מעצר חשוד למשך חמש יממות, היינו למשך 120 שעות. אינני סבור פרשנות חברי תואמת את המשמעות הפשוטה של הביטוי.

4. ראשית, כעמדת המדינה, אינני רואה הבחנה מהותית בחוק המעצרים בין סעיפים בהם נקבעה תקופת מעצר למשך מספר שעות לבין סעיפים בהם נקבעה תקופת מעצר למשך מספר ימים. ניכר כי ככלל, מטעמי נוחות, כאשר מדובר בפרק זמן קצר יחסית, מציין המחוקק מספר שעות. כאשר מדובר במספר שעות העולה על מספר ימים בודדים, מציין המחוקק ימים ולא שעות. כך למשל, "24 שעות" ולא "יום אחד"; "48 שעות" ולא "יוםיים"; אך מנגד – "5 ימים" ולא "120 שעות". בטווח הביניים שבין יום-יומיים לבין חמישה ימים, לעתים מציין המחוקק שעות ולעתים ימים; לעתים ימים ולא שעות. למשל, בסעיף 22(ג) לחוק המעצרים מצוין "שלושה ימים" (לעניין בגיר) ו-"36 שעות" (לעניין קטין) באותו סעיף.

5. מכל מקום, לגבי תקופת זמן בת חמישה ימים, המחוקק נוקט באופן תדיר בלשון "ימים" ולא "שעות" (ראו למשל: סעיף 42(ב)(7) לחוק המעצרים; סעיף 15(א) לחוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963; סעיפים 9(א)(3) ו-9(ב)(3) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 ועוד). לא הובאה לפנינו ואין בנמצא ככל הנראה, הוראת חוק המציינת תקופת מעצר שאורכה חמישה ימים ומעלה בה המחוקק מונה את מספר הימים בשעות. מכאן אפוא המסקנה המתבקשת היא כי אין בביטוי "ימים" כשלעצמו כדי לשלול את האפשרות כי מדובר בחמש יממות שלמות. יתר על כן, על פי לשון החוק הפשוטה, בית משפט רשאי להאריך

את המעצר "לתקופה" מסוימת, שהיא כאמור "5 ימים" תמימים, מהמועד שבו ניתנה ההחלטה. מכאן כי הלשון מבארת לנו בפשטות הדברים, כי בית המשפט דשאי להורות על תקופת זמן שלא תעלה על חמש יחידות (השוו: בג"ץ 8753/15 פלוני נ' המפלג לפשיעה לאומנית (21.12.2015)).

6. אכן, כאשר ישנן מספר משמעויות שונות שהטקסט סובל, יש לבחור את הפרשנות המגשימה את תכלית החקיקה (פרשנות החקיקה, 85). לעמדת, לשון החוק ברורה במקרה זה ולכן אין מקום להתחקות אחר תכלית החקיקה (וודאי שאין מקום לפרש את החקיקה מכוחו של "מנהג" כדעת חברי). [במאמר מוסגר אציין כי מסקנת חברי שקיים מנהג המפרש את הסעיף כדעתו מוקשית עליי, שכן בעייתי ללמוד על קיומו של מנהג רק בשל שתיקתה של המדינה]. עם זאת, אייחד מספר מילים גם בקשר לתכלית הוראת החוק. סעיף 17(ד) לחוק המעצרים נועד לגשר בין שלב המעצר לימים לבין שלב המעצר עד תום ההליכים. מטרתו לעגן באופן ישיר צורך אמיתי לאפשר לגורמי התביעה פרק זמן סביר לעיין בתיק החקירה, לגבש עמדה סופית בנוגע להמשך ההליכים בתיק ולשם הכנת כתב אישום. הטעם לחקיקת הסעיף היה בשל התפתחות פרקטיקה בלתי רצויה לפיה התבקשה הארכת מעצר לכאורה לצורכי חקירה בשלב שבו בפועל החקירה הסתיימה, אך טרם הוחלט על הגשת כתב אישום (בש"פ 4455/00 מדינת ישראל נ' בדווי, פ"ד נד(4) 804, 794 (2000); בש"פ 8874/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.1.2016)). המחוקק הסמיך במסגרת הוראה זו את בית המשפט להורות על מעצר שתכליתו מיצוי ההכנות לקראת הגשת כתב אישום. בהתאם לתכלית זו, אורך תקופת הארכת המעצר לפי סעיף 17(ד) אינה נעשית באופן אוטומטי למשך חמישה ימים. שיקול הדעת בעניין אורך התקופה מסור לבית המשפט, בהתחשב במכלול נסיבות העניין, טיב חומר החקירה, מורכבותו והיקפו (עניין בדווי, עמ' 810-811; בש"פ 1270/14 ששון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (20.3.2014)).

ברי אפוא כי בגדרי בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 17(ד) עשוי להיכלל טווח רחב ומגוון מאוד של ימיו חקירה. החל מתיקים פשוטים מאוד ובהם חומר חקירה מועט שאינו מורכב, אשר ניתן להגיש בהם כתב אישום תוך יום-יומיים, וכלה בפרשיות מורכבות ומסועפות ביותר הכוללות חומר חקירה רב. על כל אלה נקבע קו גבול ברור – בית המשפט מוסמך להאריך את המעצר, בהתחשב בנסיבות העניין, לתקופה שלא תעלה על חמישה ימים. הנחת היסוד היא כי בתיקים מורכבים עשויה להידרש תקופת הזמן המקסימלית, ובתיקים מורכבים פחות, יתכן כי תידרש תקופה קצרה יותר. הכול לפי שיקול דעת בית המשפט.

7. מכאן אפוא, כי קיצור פרק הזמן המקסימלי להארכת מעצר לפי סעיף 17(ד) לחוק המעצרים עליו דשאי להורות בית משפט, גם אינו עולה בקנה אחד עם תכלית החקיקה. כאמור לעיל, בבסיס ההוראה עמד הצורך בהסדרת מעצר בשלב הדמדומים שבין מעצר לצרכי חקירה לבין מעצר עד תום ההליכים. פרשנות מצמצמת למונח "5 ימים" באופן המקצר את פרק הזמן שנקבע, אשר מוגדר ממילא באופן מצומצם וללא אפשרות הארכה מעבר למקסימום שנקבע במסגרתו, עשויה להחטיא את המטרה אותה ביקשה ההוראה להשיג. זאת ודאי מקום שבו התרשם בית המשפט כי מדובר בתיק חקירה מורכב וחומרי החקירה מצדיקים הקדשת פרק זמן מקסימלי לצורך שקידה עליו.

8. השיקולים עליהם מצביע חברי, ברבר כלל הפרשנות המקלה וקיומו של מנהג (אשר כאמור כלל לא הוכח), אין בהם כדי לגרוע מהסמכות שהוענקה על פי דין להורות, במקרים המתאימים, על תקופת מעצר

מקסימלית של חמש יממות הנדרשת לשם הגשת כתב אישום (השוו: בש"פ 964/18 מדינת ישראל נ' פלוגי (2.2.2018)). אינני סובר גם כי יש בשיקול המעשי עליו הצביע חברי – כי התייחסות לימים כאל "שעות" ו"יממות" עלולה להכניס את בית המשפט וגורמי החקירה והתביעה למשטר זמנים קפדני מידי ומכאן להביא לפריצת סכר השעות – כדי להטות את הכף בעניין זה. בחוק המעצרים שזורות הוראות חוק שונות המקציבות פרקי זמן ממוקדים וקפדניים בקשר למעצרים של חשודים. די אם נציין את סד הזמנים הקשיח לעניין תקופת המעצר הראשונית של חשוד, בת 24 שעות בלבד (הגיתנת להארכה עד 48 שעות), עד להבאת העצור לפני שופט (סעיפים 29 ו-30 לחוק המעצרים). על גורמי החקירה והתביעה לבצע את מלאכתם נאמנה על פי מספר השעות שהוקצב להם על ידי בית משפט, ובהתאם לחוק. על כך לא יכול להיות עוררין. יתר על כן, קשה בעיני כיצד מתיישב הנימוק האמור – בדבר הקושי במשטר זמנים קפדני מידי – עם המסקנה אליה הגיע חברי כי יש לצמצם את משך הארכת המעצר אותו רשאי בית המשפט להורות.

9. לכן, בהתייחס ל"שיקול המעשי" אשר פורט על ידי חברי, כל אימת שבית המשפט לא יציין במסגרת החלטתו את השעה המדויקת בה על גורמי התביעה להגיש את כתב האישום, יום מתן ההחלטה יימנה מתוך ימי המעצר. ואולם, אין בכך כדי לשלול את סמכותו של בית המשפט להאריך את המעצר למשך 120 שעות ממועד מתן החלטתו, ובמקרה שכזה עליו לציין את התאריך ואת השעה המדויקת שבו יוגש כתב האישום. בכך לא תיווצר תקלה לא בידי גורמי החקירה, ולא בידי גורמי התביעה, לא בידי מזכירות בית המשפט ולא בידי בית המשפט עצמו.

סוף דבר, סבור אני כי אם הורה בית המשפט על הארכת מעצרו של חשוד לפי הוראת סעיף 17(ד) לחוק המעצרים למשך מספר ימים מסוים, ללא נקיבת תאריך ושעה, משמעות הדבר כי היום שבו ניתנה ההחלטה יהיה היום הראשון למניין הימים. עם זאת, בגדרי סעיף זה רשאי בית המשפט להורות על הארכת מעצרו של חשוד עד ליום מסוים ולשעה פלונית, וזאת לתקופה מקסימלית שלא תעלה על חמש יממות (מאה עשרים שעות). אם תשמע דעתי עמדת המדינה תתקבל אפוא באופן חלקי כאמור.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

1. במחלוקת שבין חבריי אני מצטרפת לעמדתו של השופט נ' הנדל.

אני מסכימה כי יש לדחות את טענת המדינה, לפיה יש להחיל את הוראת סעיף 10(א) לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981 על ענייננו, ולקבוע כי תקופה של חמישה ימים מיום המעצר למעשה אינה כוללת את יום המעצר עצמו. עמדה זו, כפי שהוסבר בהרחבה בחוות דעתו של חברי השופט הנדל, אינה יכולה לעמוד

כשמדובר בימי מעצר ובעניינים הנוגעים לחירות האדם, וזאת לנוכח לשון סעיף 17(ד) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ולתכליתו.

2. לגופה של המחלוקת הפרשנית עצמה – אבקש להוסיף כי אני סבורה שיש ליתן משקל מכריע להגדרת המילה "יום" המופיעה בסעיף 3 לחוק הפרשנות, ולפיה:

"יום" – תקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו.

על-פי הגדרה ברורה זו, "יום" אינו תלוי בשעות אור או שעות חושך, ולא ניתן להתחיל ולמנות אותו משעה אחת אלא מחצות הלילה. כאמור בהגדרה דלעיל, "יום" מתחיל בחצות הלילה, ומסתיים בחצות הלילה שלאחריו. משכך בענייננו – היום בו ניתנה החלטת המעצר מסתיים בחצות הלילה של אותו יום, ומרגע זה מתחיל כבר היום השני למעצר. לפיכך, החלטת מעצר אשר ניתנה למשל ביום ראשון בשעה 10:00 בבוקר, תהיה תקפה לתקופה שלא תעלה על 5 ימים, כאשר היום הראשון יסתיים ביום ראשון בחצות, ותקופת המעצר כולה תסתיים ביום חמישי בחצות. כל זאת, כפי שצינו חבריי, בהתאם לכלל שהשתרש בפסיקה לפיו "מקצת היום ככולו" (אבהיר כי ברור שכלל זה חל רק מקום בו המחוקק נוקט במונח "ימים" ולא מציין מספר שעות, שאז חישוב השעות הוא מרגע מתן ההחלטה). לא למותר לציין כי בדומה להגדרה האמורה, גם בלוח השנה הגרגוריאני הימים מתחלפים בחצות הלילה (בניגוד ללוח העברי בו היום מתחלף עם צאת הכוכבים).

בדומה לאמור לעיל, אף בעת חישוב ניכוי ימי מעצר של מי שנשלח לרצות עונש מאסר, מנוכה מימי המאסר יום המעצר הראשון אף אם המעצר החל "באמצע" היום, או בכל שעה לאחר חצות הלילה – תחילתו של היום. כך, אף אם יום המעצר הראשון החל במהלך היום (למשל בשעה 15:00), השעות בהן ישב האסיר במעצר באותו היום ייחשבו לו כ"יום מעצר" והוא ינוכה מעונש המאסר שנגזר עליו. פרקטיקה זו תומכת בפרשנות לפיה יום מתן ההחלטה להארכת המעצר ייחשב ליום מעצר מלא.

3. חברי השופט ד' מיון, סבור כי המשמעות הלשונית של המונח "5 ימים" בסעיף 17(ד) לחוק המעצרים היא כמשמעות המילה "5 יממות", 120 שעות מעת מתן ההחלטה (ולא למשך חמש יממות מחצות עד חצות, תוך הפעלת הכלל של "מקצת היום ככולו"). לגישתו, ההגדרה המופיעה בסעיף 3 לחוק הפרשנות למונח "יום" היא אמצעי עזר פרשני אשר יועיל אך במקרה בו השופט לא נוקט ביום ובשעה בהם תסתיים הארכת המעצר. עמדתי כאמור שונה, ואני סבורה כי בהיעדר סיבה שלא לעשות כן, יש לפרש את המונח "יום" (וברבים "ימים") בהתאם להגדרה המפורשת בחוק הפרשנות.

עוד אבקש להעיר בהקשר זה כי מוקשית בעיני ההבחנה שערך חברי השופט מיון לפיה יש לפרש את המונח "5 ימים" בחוק עצמו כמקנה סמכות לבית המשפט להאריך את המעצר למשך חמש יממות תמימות משעת מתן ההחלטה, ואילו כשאותו המונח מופיע בהחלטה שיפוטית בה השופט אינו מציין יום ושעה מסוימים (למשל בהחלטה לפיה: "אני מורה על הארכת מעצרו של הנאשם בחמישה ימים"), הארכת המעצר תהיה למשך חמש יממות החל מחצות הלילה שקדם למתן ההחלטה.

ש ו פ ט ת

אשר על כן, הוחלט לדחות את הערר כאמור בחוות דעתו של השופט נ' הנדל אליה הצטרפה השופטת י' וילנר כנגד דעתו החולקת של השופט ד' מין.

ניתן היום, ד' באלול התשע"ט (4.9.2019).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט

מרכז מידע, טלי 077-2703333 ; אתר אינטרנט, <http://supreme.court.gov.il>
19009770_Z07.docx מב+מא

בבית המשפט העליון**בש"פ 1464/06**כבוד השופט א' רובינשטיין **כפני:**מדינת ישראל **העוררת:**

נגד

בילאל נאשף **המשיב:**

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בתיק
 ב"ש 90350/06 מימים 13.2.06 ו-14.2.06 שניתנה על-ידי
 השופט ד' רוזן

עו"ד ליאנה בלומנפלד **בשם העוררת:**עו"ד גלעד חריש **בשם המשיב:****החלטה**

א. ערר המדינה על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב יפו (השופט רוזן) בב"ש
 90350/06, מימים 13.2.06 - 14.2.06, בגדרה נדחתה בקשת העוררת לעצור את המשיב עד
 לתום ההליכים.

ב. (1) ביום 29.1.06 הוגש כתב אישום כנגד המשיב המייחס לו עבירה של חבלה בכוונה
 מחמירה לפי סעיף 329(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. לפי המתואר בכתב האישום, ביום
 21.1.06, במהלך קטטה רבת משתתפים, שפרצה בין משפחת המשיב לבין משפחת אזכרגה, רקר
 המשיב את מוחמד אזכרגה ז"ל (להלן המנוח) בליבו באמצעות סכין. לימים מועטים נפטר המנוח
 כתוצאה מהדקירה, לפי הודעתה של באת כוח המרינה בדיון בבית המשפט המחוזי ביום 2.2.06
 התבקש תיקונו של כתב האישום באשר לעובדות ולהוראות החיקוק (התמרתן לעבירת הריגה).

(2) עם הגשת כתב האישום ביקשה העוררת את מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים.
 בדיון האמור שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 2.2.06, הורה בית המשפט, חרף עמדת

העוררת, על הכנת תסקיר מעצר. ביום 13.2.06 התקיים דיון נוסף בבקשה.

(3) בהחלטתו בתום הדיון ציין בית המשפט כי אין המשיב חולק על קיומן של ראיות לכאורה כמו גם על קיומה של עילת המעצר; ועם זאת, אף שמעשה של דקירת אדם מחייב ככלל - כנאמר - מעצר עד לתום ההליכים, המקרה דנן הוא אתר מאותם מקרים חריגים שבחריגים בהם ראוי - לשיטת בית המשפט - לסטות מכלל ברזל זה. בית המשפט ציין, כי הדקירה נעשתה במהלך קטטה המונית שפרצה בין שתי משפחות, בה נטלו חלק עשרות רבות של גברים, צעירים ומבוגרים, רבים מהם מצוידים בכלי נשק קרים. השוטרים שהוזעקו למקום לא הצליחו להשליט סדר והחלו לירות באוויר. כן ציין בית המשפט כי במהלך הקטטה נפגע אבי המשיב - בצורה לא קלה - בראשו. תקיפת האב, ככל הנראה - כנאמר - הביאה את המשיב לתקוף באמצעות הסכין שברשותו. נוכח האמור, ציין בית המשפט קמא, כי המשיב לא הסלים את הקטטה, שכן יתר המשתתפים השתמשו אף הם בכלי נשק קרים. בית המשפט למד על אופי הקטטה מעדויותיהם של בני משפחת המשיב, מעדים שאינם משתייכים לאחת מהמשפחות הניצות, מעדויות שוטרים וכן מהימנעות בני משפחת אוברגה - משפחת המנוח - מלמסור את גרסתם.

(4) נוכח נסיבות ביצועה של העבירה, עברו הפלילי הנקי של המשיב והמלצת שירות המבחן הסיק בית המשפט קמא, כי ניתן להפיג את מסוכנותו של המשיב בחלופת מעצר בדיר-אל-אסד, אצל משפחה שנמצאה מתאימה לכך, בכפוף לבדיקתה בבית המשפט.

ג. (1) ביום 14.2.06, לאחר שהתייצבו הערכים המפקחים, החליט בית המשפט המחוזי על שחרור המשיב למעצר בית מלא אצל המשפחה בדיר אל אסד, זאת - בערבות עצמית וצר ג' (שלושה) בסך 150,000 ש"ח כ"א, פיקדון כספי בסך 30,000 ש"ח, וכן איסור על יצירת קשר עם המעורבים בפרשה.

(2) בעדר מטעם המדינה נטען, כי מסוכנות המשיב אינה ניתנת לאיון באמצעות חלופת מעצר זו; והיא נלמדת מאופי הרקירה העמוקה, היישר בליבו של המנוח, מעצם החזקת סכין עובר

לקטטה, מכך שהמשיב לא שעה לדרישת השוטרים לזרוק את הסכין המגואלת בדם אלא לאחר שירו יריות אזהרה, ומהעובדה כי המשיב אינו נוטל אחריות על מעשיו ושולל קשר לסכין ולדקירה. עוד נטען, כי מי שאינו נרתע משימוש בעל אופי קטלני בסכין, אף בנסיבות רנן, הוא מסוכן ולא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות חלופה. בהקשר זה נטען, כי על פי חומר הראיות דקר המשיב את המנות עובר לפגיעת אביו ולא לאחריה כפי שקבע השופט קמא. עוד נטען, כי קיים חשש ממשי להימלטות המשיב מאימת הדין, הן נוכח עונש המאסר הכבד שעלול המשיב לחבו בו, והן כיון ששחרור המשיב עלול להוביל להסתרתו על ידי משפחתו מחמת החשש לפגיעה בחייו. נטען גם כי כשל חומרת העבירה אין מקום לייחס משקל לעברו הפלילי הנקי של המשיב.

ד. (1) בדיון שנערך (בהסכמה) ללא נוכחות המשיב, ציינה עורכת-הדין כלומנפלד, שטענה למדינה במיטב היכולת, כי בקטטה של מה בכך נהרג אדם; מי שבא למקום קטטה עם סכין בידו ואחר כך מכחיש את נשיאת הסכין, וטוען כי השתמש בידיו, אין ליתן בו אמון, ולכן הציעה, אכן המדובר במי שאין לו עבר פלילי, אך מסוכנותו טכועה, ואין מקום ליתן מלוא המשקל לכך שהמדובר בעבירה ראשונה. כאת כוח המדינה הטעימה, כי בית המשפט המחוזי כנטען נסמך גם על כך שהדקירה באה לאחר שנפגע קשות אבי העורר, ואולם הסדר היה הפוך, ואין לומר כי יצא להגנת אביו; אין המדובר גם בהגנה עצמית. ועוד, מי שגירסתו הגנה עצמית צריך שיעלה אותה בהודמנות ראשונה מה שלא אירע כאן.

(2) בא כוח המשיב עורך הדין חריש טען, כי מדובר בסכסוך שבו מספר גדול - אולי 50, אולי 100, אולי מאות אחדות ואף אלף בני משפחה אחת יצאו ל"פוגרום" פראי ואלים נגד משפחת המשיב, בסכונים, צינורות, מקלות ובלוקים - והתנפלו על שבעה אנשים. המשטרה הוזעקה, אך בטרם הגיעה נפצע אבי המשיב מפגיעה בדאשו ובידו ואז בתוך קטטה דקר המשיב את המנות. אחר כך היתה פגיעה נוספת באב. המנות עצמו ניסה להפריד, ולא ברור כיצד אירע כל המעשה. המשיב לא התכוון לדקור את המנות; הוא גם לא הגיע עם סכין למקום; גירסתו הראשונה היתה שלא דקר, אחר כך קיבל עצת פרקליטו לשתוק. המדובר באיש עבודה בן 21 שלא היה מעולם בקשר עם משטרה, שנמצא במצב של הגנה עצמית, ולא יברח.

(3) עיינתי בתסקיר שירות המבחן, לפיו המדובר בצעיר בן 22, נשוי ואשתו בהריון, ללא כל הסתכנויות עם החוק בעבר. הוצעו מספר חלופות, מהן כדיר אלאסר שבגליל (זו שנבחרה); לא הוערך סיכון עכשוי להישנות עבירה כזאת.

ה. (1) השופט המלומד קמא ציין כי אין המדובר במעשה בריוני קלאסי, אלא בקטטה שהתעצמה; בני המשפחה האחרת לא מסרו גירסה למשטרה. אוסיף שההגינות מחייבת לציין, כי אף העורר הרחיק עצמו כליל מן הסכין והדקירה, ודבר זה אומר דרשני (ראו בש"פ 8638/96 קורמן נ' חדינת ישראל, פד' נ(5) 200 (השופט זמיר)).

(2) בסופו של יום, לא ראיתי מקום להתערבות בהחלטתו של השופט המלומד ביסודה, קרי, בעצם ההכרעה לכיוון של חלופה. תחילה ביקש אל נכון לבדוק, על-ידי תסקיר, את האפשרויות – שכן על פניו אין זה על פניו מן המקרים שבהם אין מקום לשלול בחינה של חלופה. השופט פעל תוך יישום הנחיית המחוקק בסעיף 21א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996. אכן, דילמת ההחייכות לעבירות חמורות מלווה את בתי המשפט תדיר בעסקם במעצרים. האינסטינקט האנושי ממקד את הדברים בחומרת העבירה; קרי, אם ניטל חיי אדם כעבירה חמורה, ראוי לו – על פי תחושה זו – שייעצר ויורחק מכני אדם ומסיכון הבריות בעבירה נוספת. כך גם לכאורה בעבירות חמורות אחרות, אף אם לא נסתיימו במוות. ועוד, התביעה, בראיית אינטרס הציבור, לשיטתה, מעוניינת על פי רוב לראות נאשמים בעבירות חמורות מאחורי סורג ובריח גם בעת ההליכים המשפטיים, כך שהציבור יהא פטור מחשש פגיעתם הרעה. ואולם, וכבר ציין בית המשפט זה לא אחת ולא שתיים, המחוקק לא בחר להשית את חומרת העבירה כעילת מעצר (ראו למשל בש"פ 699/04 נעיראת נ' חדינת ישראל (לא פורסם) השופט ג'ובראן. ועוד החלטות דומות רבות). אלא ציין עילות כמו מסוכנות, שיבוש, הימלטות מאימת הדין, וכן קבע חזקה סטטוטורית של מסוכנות בעבירות כגון בטחון, אלימות מסוגים חמורים וסמים (סעיף 21 לחוק המעצרים). אמנם, פשיטא שחומרת העבירה יכולה להוות אינדיקציה למסוכנות, ולהישקל בין שאר גורמים.

(3) בנידון דידן אכן ישנה מסוכנות סטטוטורית; השאלה לבחינה, כמצוות המחוקק שיש בה גם היגיון פנימי, היא האם הריס המשיב את הנטל להפריך את המסוכנות המחייבת מעצר ממש. אכן, אותו אינסטינקט אנושי שהזכרתי בעצם אולי תובע את המעצר כמקדמה על חשבון העונש; אך לא כן עמנו כדין, וכבר נקבע לא אחת כי אין המעצר על פי הדין מקדמה כזאת, אלא מטרתו מניעתית (כש"פ 8482/00 חמזה נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט גוברמן); כש"פ 7200/97 מדינת ישראל נ' אבו דרסי (לא פורסם) (השופט שטרסברג-כהן)). בבש"פ 700/04 סבאח גרה (טרם פורסם) קבע השופט עדיאל בנסיבות דצח, ושמה בחינת לא כל שכן לענייננו: "בדיקת המסוכנות מחייבת בחינתם של שני היבטים: ההיבט האחר עניינו במעשה. במסגרת זו על בית המשפט לשקול האם המעשה כשלעצמו בנסיבותיו מעלה חשש כי הנאשם עלול לחזור על מעשים דומים, האם המעשה מגלה אופי רע ואלים או מעיד על מועדות. ההיבט השני מתמקד בעושה, עברו ואופיו. כאן אנו שואלים האם לנוכח אופיו, אישיותו או תכונותיו של העושה נשקפת ממנו סכנה לציבור או ליחידיו"; ראו גם כש"פ 2464/97 עודה נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט ביניש). ודוק: יש להבחין בין הדיון במעצר, שבו חל כל האמור לעיל חל, ובין המשפט לגופו, שבו יהא על המותב - ופשיטא שאיני מביע דעה כלשהי על כך - לדון בסיטואציה בגדרי ההגנות שבחוק העונשין, תשל"ז-1977 (ראו כש"פ 2901/01 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט אנגלרד)).

(4) עיינתי בראיות בנידון דידן. חככתי בשאלה האם גירסתו המכחישה של המשיב צריכה לעמוד לו לרועץ (ראו פרשת קורמן הנ"ל). הגעתי למסקנה כי משנתקיימו לכאורה התנאים עליהם דיבר השופט עדיאל, קדי מכלול הנסיבות הספציפיות והלהץ בעת הקטטה ההמונית (כשונה מפרשת קורמן), ובשילובם עם עברו הנקי של המשיב, ועם חלופה וערכויות נאותות, ניתן להפיג במידה רבה סכנה הנשקפת הימנו; ראו כש"פ 4812/05 זחאלקה נ' מדינת ישראל (טרם פורסמה) (השופט עדיאל). לפיכך, כאמור, לא ראיתי מקום להתערבות בהחלטת בית המשפט קמא, בהכרעתו באשר לעצם השחרור לחלופה.

(5) סוף דבר, נראה לי כי יש מקום לאפשר יציאת המשיב לחלופה, אלא שמבקש אני להחמיר במידה מסוימת את התנאים, מעבר לאלה שנקבעו בכית המשפט קמא והעומדים כעینם, כדלקמן: הפקדון הכספי, במקום בסך 30,000 ש"ח, יהא בסך 50,000 ש"ח. איני יודע אם המספר שבסעיף ג' להחלטת השופט קמא מיום 14.2.06 נדפס נכונה, והצדדים יבררו זאת. בנוסף: אם למשיב דרכון, יופקד זה במשטרה ותיאסר יציאתו מן הארץ. ולבסוף, בידי המשטרה לערוך ביקורי פתע במקום מעצר הבית, כדי לבדוק קיומו ככל משפטו וחוקתו.

ניתנה היום, כ"ג בשבט תשס"ו (21.2.06).

ש ו פ ט

העותק במוף לשוני עריכה וניסוח 06014640_T02.doc
מרכז מידע, טל' 02-6593666, אתר אינטרנט, www.court.gov.il

בש"פ 6236/06

בפני

העוֹרֵר:

הנושיבה:

כודינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
מיום 12.7.06 בבי"ש 21006/06 שניתנה על ידי כבוד
השופט נ' זלצובר

ותאריך הישיבה

ז' באב התשס"ו (1.8.2006)

בשם העורך:

עו"ד נועם אליגון

בשם חמושיבה.

עז"ד אנהד גורדון

זהו ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט נ' זלוצ'נסקי), בב"ש 21006/06, מיום 12.7.06, בגדרה נעצר העורר עד תום ההליכים.

1. ביום 12.6.06 הוגש נגד העורר כתב אישום. המייחס לו עבירה של קשירת קשר לכינוע
פשע ושוור בנסיבות החמורות.

2. לפי כתב האישום. ביום 6.6.06 סמוך לשעה 10:00, נכנסו העורר ואדם נוסף (הנאשם השני בפרשה) לסניף של בנק הפועלים בבאר-שבע, שם הבחינו בקשישה בת 76, שמשכה כסף מזומן רב מהבנק. השניים גמרו לשדור אותה, כשיצאה מהבנק עקבו אחריה. העורר היכה אותה ודחף אותה לרצפה. חוץ שהוא מושך את שקית הכסף מידה, הקשישה נאבקה, והעורר שב ודחף אותה עד שנפלה לרצפה. כשפניה נחבטו במדרגות, השקית נלקחה ממנה והשניים נמלטו. כך שדדו הם מהקשישה 4,600 ₪, בנוסף למסמכים, מפחחות הבית ועור. הכסף חולק בין המשיבים אשר הוציאו את מרביתו. הקשישה אושפזה בבית החולים למשך לילה, בשל חבלות ושטפי דם בפניה. מסכים לעיניה, וכן בשל כאבים רבים באגן הירכיים ובברכיים.

3. עם הגשת כתב האישום, ביקשה המשיבה לעצור את העורר וחבריו עד חום ההליכים. בית משפט קמא נעתר לבקשה. בדיון בפניו, לא נחלקו הצדדים בדבר קיומן של ראיות לכאורה ובדבר קיומה של עילת מעצר. העורר הודה במשטרה בביצוע השור המיוחס לו והביע חרטתו עליה.

20/08/2006

<http://elyon1.court.gov.il/files/06/360/062/101/06062360%201-1.htm>

972 8 9200532

174

TO: 972 3 6968040

11-2006 14:16 From: GILORA ZILBERSHTEIN. 372 8 9200532

שמרובר בנאשמים צעירים, ואף שלעורר אין עבר פלילי וחסקיר המעצר בעניינו ממליץ על שחרורו לחלופת העצר, עדיין יש לעצור אותו ואת חברו. כל כך, משום ש"קיימים במקרה זה שיקולים שהשיבותם ומשקלם הסגולי גבוהים מהשיקולים לטובת שחרורם לחלופת מעצר" (שם, בפסקה 7). בין שיקולים אלו מנה את האלימות בה נהגו השניים ו"חוסר המצפון" שבהחנהגותם. בית המשפט המשיך וקבע כי "חיים אנו בעירן של אלימות גוברת בחברה, ולצערנו מקומם של בני הנוער בעניין זה לא נפקר" (שם, בפסקה 8). בית המשפט הוסיף וקבע, שלא ניתן לסמוך על חלופת המעצר המוצעת בבית רודו של העורר, בפיקוח משותף של הדור ושל אמו של העורר, משום שלמרות חופעת האלימות הכללית בחברתנו, הופתעו הם מעצם המעצר, אליבא רביח המשפט, לא ניתן יהא לסמוך על הערבים כי יציבו גבולות לעורר, "כשיחפונג מעט הזכרון המרחיע של החוויות הקשות מהמעצר ותגבר החפוקה המצטברת של איסור היציאה מהבית" (שם).

4. העורר טוען כי בית משפט קמא לא שקל כראוי את חלופת המעצר המוצעת, לטענתו, בית המשפט שקל שיקולים כלליים היפים לגור הדין, אך לא לשלב הריון בהליך המעצר, לפיכך, טוען הוא, בית המשפט סטה מההלכה על פיה המעצר אינו מקדמה על חשבון העונש, וכי יש לבחון כל מקרה לנסיבותיו. כן הוסיף העורר, כי בית המשפט לא נתן משקל לגילו הצעיר, לעברו הנקי (למעט שתי הרשעות בגין הערר משירות צבאי), ולקביעת חסקיר המעצר לפיהן חווית המעצר הראשון הייתה משמעותית עבורו, באופן המפחית את הסיכון הנובע ממנו. העורר קובל על קביעת בית משפט קמא כי אין ביכולתם של בני משפחת העורר לפקח עליו, למרות האמור בעניין זה בחסקיר המעצר, כן, טוען העורר כי בית המשפט לא ייחס כל משקל להוראתו במעשים ולשיתוף הפעולה מצדו עם חוקריו, המשיבה, מצרה, סומכת את יריה על החלטת בית המשפט המחוזי, היא מרגישה את האלימות שהופעלה במקרה, וטוענת כי אין ליתן אמון בעורר, וכן אין ליתן אמון באמו כי תפקח עליו בצורה נאותה.

5. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, באתי למסקנה כי דין הערר להתקבל. הלכה היא כי מטרתו של הליך המעצר ער חוס ההליכים היא מניעתית - אישית גרירא (ראו בש"פ 1464/05 מדינת ישראל נ' נאשף, ניתנה ביום 21.2.06, מפי השופט רובינשטיין). ככזה, אין מטרתו של המעצר להשיג חליות חברתיות כלליות, מעבר לסיכול מסוכנותו של הנאשם, על כן, כל שייבתן בהליך המעצר הוא המקרה הספציפי, ואם חלופת מעצר עשויה לאיין אח מסוכנותו של הנאשם, לא ייבחנו כלל, בשלב זה, שיקולי הרתעה ושיקולים דומים אחרים. עמדה על כך השופטת ארכל, באמרה:

"יורגש כי המעצר אינו מקדמה על חשבון העונש ואינו מיועד להשיג מטרה של הרחעתו, וכל מקרה נבחן לנסיבותיו הן באשר לקיום ראיות לכאורה והן באשר לאפשרות להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם

פחותה (כהוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) החשני-1996). אכן, כל מקרה צריך להבחן לנסיבותיו ועל אהה כמה וכמה בשלב ההחלטה על מעצר ער תום ההליכים. עת עומרת לנאשם חוקת הפות" (בש"פ 2506/05 טקשה נ' מדינת ישראל, ניתנה ביום 28.3.05, בפסקה 6. ראו בעניין זה גם יי קרמי על סדרי הדין בפלילים (2003), בעמ' 184).

אמנם, המעשים המיוחסים לעורר קשים וחמורים. תמונות המתלוננת שהוצגו בפניי ממחישות את האלימות שהופעלה כלפיה. עם זאת, ומבלי להמעיט בחומרתם, אין מעשים אלו בגרר הקטגוריה של אותם מעשים המאיינים מראש כל אפשרות לשחרור העורר לחלופת מעצר (ראו בש"פ 590/05 אבו צעלוק נ' מדינת ישראל, ניתנה ביום 20.1.05). לפיכך, וכמחייב ממצאות המחקק בסעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), חשני-1996, עלינו לבחון את חלופת המעצר הספציפית אל מול הנאשם הספציפי. בהקשר זה, מקובל עלי טענת העורר כי אין לשלול את יכולתם של אמו ושל דורו לפקח עליו בחנאים של מעצר בית. בחסר המעצר ציינה קצינת המבחן את התרשמותה מההלם והאכזבה שהביעו הנורים מבעשי העורר. כן התרשמה מהתייחסותם הרצינית של בני משפחתו למעשיו, ולאפשרות כי יהא עליהם לפקח עליו בחלופת המעצר. בהתאם לכך, העריכה קצינת המבחן כי הם מבינים היטב את התחייבותם. אכן, ניתן להניח כי כיום, לאחר שבום הסחבך בביצוע עבירת השוד בה הוא מואשם, הצורך להציב לו גבולות יהיה מחודד וברור יותר להוריו (ראו בש"פ 5879/06 פרץ נ' מדינת ישראל, ניתנה ביום 23.7.06).

6. הערר מתקבל. העורר ישוחרר בערובה למעצר בית מלא בביח דורו רחמים גילה, ובפיקוח מלא משותף ולסירוגין שלו ושל אמו של העורר, כאמור בחסר המעצר. העורר יחתום על ערבות עצמית בסך 25,000 ₪, וכל אחר משני הערבים (הרוד והאם) יחתמו על ערבות עצמית בסכום זהה. בנוסף יפקיד העורר של 10,000 ₪ כמזומן או בערבות כנקאית. כן אני קובע כי העורר יימצא בפיקוח מעצר של שירות המבחן למשך 6 חודשים.

כל הסידורים הנוגעים לתנאי השחרור יבוצעו בביח המשפט המחוזי בבאר-שבע, ומשימולאו ישוחרר העורר.

ניתנה היום, ט' באב התשס"ו (3.8.2006).

ש ו פ ט

העותק כמות לשינוי עריכת הליכי... 06/08/2006

http://elyon1.court.gov.il/files/06/360/062/001/06062360101.HTM

20/08/2006

2890026 2 216

2/5/7

0498899 2 216:01

2890026 2 216

CT-2006 14:16 From: SIDORA ZILBERSHTEIN, 972 3 2890026

לתקציר - מאגר סביר

לרשימת נושאים קשורים

בשי"פ 4190/97

אבוקסיס עמוס

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון בירושלים

[22.7.97]

לפני השופט ד' דורנר

ערר על החלטת בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 6.6.97 בשי"פ 1158/97 שניתנה על-ידי
כבוד השופט ד"ר ע' מודריק

עו"ד דוד יפתח - בשם העורר
עו"ד שלמה ניסים - בשם המשיבה

ה ח ל ט ה

השופט ד' דורנר

1. העורר, צעיר בן 23, מואשם בבית-המשפט המחוזי תל-אביב-יפו בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, איומים, סיוע בברירה ממשמורת חוקית וחבלה ברכב במזיד, לפי כתב-האישום תקף העורר בתאריך 2.6.97 בשעות הלילה שוטרים צבאיים, שבאו לבית משפחתו על-מנת לעצור את אחיו החייל, ניסים אבוקסיס, בחשד כי נעדר משירותו ללא רשות. ניסים התנגד לשוטרים אשר ניסו להכניסו למכוניתם בעל כורחו, והם נאבקו בו. אז, העורר ובני משפחתו - הוריו ושתי אחיותיו - תקפו את השוטרים הצבאיים. העורר החל להשתולל ובעט במכונית הצבאית, ניפץ את שמשותה, איים על השוטרים כי יתפוס ויהרוג אותם, נטל לידיו סכין או חפץ חד אחר, ודקר בו בזה אחר זה את שלושת השוטרים. את האחד דקר מספר פעמים בגבו, את השני דקר בצווארו ואת השלישי ברגלו, והם נזקקו לטיפול רפואי, לרבות תפירת החתכים. העורר וניסים הצליחו להימלט מידי השוטרים, אך למחרת היום הסגיר עצמו העורר.
2. בית-המשפט המחוזי נענה לבקשת התביעה והורה על מעצר העורר עד תום הליכי המשפט, זאת לאחר שבא-כות העורר, עורך-הדין דוד יפתח, לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה לעבירות שיוחסו לעורר. בית-המשפט המחוזי קבע כי קמה עילת מעצר, הבאה על-יסוד חזקת מסוכנות הנובעת מחומרת העבירה - חזקה הנוצרת מכוח סעיף 21(א)(1)(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החוק) - וכי חזקה זו לא הופרכה. כן קבע בית-המשפט המחוזי כי חומרתן של העבירות מלמדת גם שלא ניתן להסתפק בחלופת מעצר

3. העורר קיבל עליו את הדין, ואולם, משמועד בירור המשפט נקבע לחודש דצמבר 1997, ששה חודשים לאחר מעצרו, הגיש ערר על ההחלטה. עיקר טענתו בערר היא כי נסיבותיו האישיות מסירות את החשש כי יפגע בביטחון הציבור אם ישוחרר ממעצרו, וכי הן ומצדיקות חלופת מעצר.

4 סעיף 21(א)(1)(ג) לחוק יוצר חזקת מסוכנות הנסמכת על חומרתן של העבירות הממויות בו, ומעביר את הנטל לנאשם להוכיח שמן הנסיבות שבעניינו עולה כי אין יסוד לחשש כי יסכן את ביטחון הציבור. חזקת מסוכנות שלא הופרכה מקימה, איפוא, עילת מעצר על-פי סוג העבירה. ואולם, מטרתה אינה שונה ממטרת המעצר בכל עבירה, שהינה מטרה מניעתית. זאת, להבדיל מעילת מעצר הרתעתית אשר בוטלה על-ידי החוק.

5 מהאמור לעיל, וכן מהוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק, אשר בעניין קביעת חלופת מעצר איננה מבחינה בין עילת המעצר בעבירות חמורות לבין עילת המעצר בעבירות אחרות, ומן האיזון הראוי בין זכותו החוקתית של האדם לחירותו לבין הצורך להגן על שלום הציבור, עולה כי גם בעילת מעצר הנסמכת על חומרת העבירה על בית-המשפט לבחון בחינה אינדיווידואלית בעניינו של כל נאשם ונאשם - ולא להסיק מסקנה כללית על-פי סוג העבירה, כאשר ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שיחרור בערובה בתנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של נאשם היא פחותה. אכן, חומרת העבירה היא שיקול הפועל כנגד קביעת חלופת מעצר, אך רק כשיקול ממנו ניתן ללמוד על התנהגותו הצפויה של הנאשם בעתיד. ואולם, גם כאשר המעצר נסמך על חזקת מסוכנות הנובעת מחומרת העבירה, גורם זה עשוי לאבד את כוחו בשל גורמים אחרים השוללים את החשש בפגיעה בביטחון הציבור.

6. ומכאן לענייננו, העובד הוא אב לתינוקת, הוא עובד במקום עבודה קבוע, מפרנס את משפחתו ועברו נקי. ההתפרצות האלימה, נושא כתב-האישום, הינה ארוע חריג בחייו, ואין ללמוד ממנה כי הוא אדם אלים שבדרך כלל אינו שולט ביצריו.

נסיבות אלה מאפשרות להסיר את החשש לביטחון הציבור הנובע כאמור מחומרת העבירה על-ידי חלופת מעצר. אני מקבלת איפוא את הערר, מבטלת את החלטתו של בית-המשפט המחוזי ומורה על שיחרורו של העורר בתנאים הבאים: הישארות ב"מעצר בית" במקום שיקבע להנחת דעתו של רשם בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, הפקדה במזומן או בערבות בנקאית של 5,000 ש"ח, המצאת ערבות צד ג' בסך 50,000 ש"ח להנחת דעתו של רשם בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. ניתן בזה צו לעיכוב יציאתו של העורר מן הארץ. על העורר, אם הוא מחזיק בדרכון, להפקידו במשטרה. והיה והעורר לא יעמוד בתנאים אלה, יוארך מעצרו עד למתן הערבות המפורטות לעיל או עד תום הליכי המשפט, הכול לפי המוקדם.

ניתנה היום, יז בתמוז התשנ"ז (22.7.1997)

לתקציר - מאגר סביר

לרשימת נושאים קשורים

בשי"פ 3985/99

אביחי עזיאל

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בירושלים

[22.6.99]

לפני השופטת ט' שטרסברג-כהן

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 15.6.99 בשי"פ 91235/99 שניתנה על-ידי כבוד השופטת שי סירוסה

עו"ד אריה שרעבי - בשם העורר
עו"ד אורלי מור-אל - בשם המשיבה

ה ח ל ט ה

השופטת ט' שטרסברג-כהן

1 זהו ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו לפיה נעצר העורר עד תום ההליכים נגדו הערר שהתייחס תחילה הן לשאלת קיום ראיות לכאורה, עילת מעצר ולחילופין חלופת מעצר, צומצם על-ידי הסניגור המלומד לשאלת החלופה בלבד וטוב שכך צומצם.

העורר נאשם בקשירת קשר לביצוע פשע והצתה שהיא האשמה העיקרית וכן בהחזקת 9 כדורי סם שלא כדין, שבה הודה העורר. עבירת ההצתה המיוחסת שבוצעה יחד עם אחר, היא חמורה מאין כמוה. השניים הדליקו בקבוק תבערה וזרקוהו לעבר בית, בידיעה כי בני הבית לנים בו. הדבר היה מכוון - לפי הטענה - כלפי המתלונן שהיה מעורב בעניין אחר עם שותפו לעבירה של העורר.

2. בית המשפט המחוזי, קבע, כי חומרת העבירה, המסר השלילי לציבור אם תינתן חלופה, האיתות לצעירים מסוגו של העורר כאילו הגיל ועמידה לפני גיוס לצה"ל, מהווים היתר לפעילות פלילית והסכנה לשיבוש הליכי משפט, מצדיקים שלא לשקול חלופת מעצר, על אף ששירות המבחן המליץ על חלופה ועמד מאחורי המלצה זו גם בדיון היום.

3. עיניתי בחומר שהוגש לי, שמעתי את טענות באי כוח הצדדים ונראה לי כי בענייננו יש לשקול חלופת מעצר לא רק משום ששקילתה היא מצוות המחוקק, אלא משום שהיא הולמת את המקרה על פי הקריטריונים הנקוטים בדינו. חומרת העבירה, כשלעצמה, איננה מהווה עילת

מלצר ואיננה מצדיקה שלא לשקול חלופת מעצר. כך גם מסר שלילי לציבור, ומסר הרתעתי לצעירים מסוגו של העורר

עמוד התווך עליו נשענת חלופת המעצר הוא מניעת ומשמעותו היא מניעת סיכון לציבור מפני מסוכנותו של הנאשם, אם לא ישב מאחורי סורג ובריח עד תום משפטו. אכן, חומרת העבירה והמעשים המהווים אותה, יכולים להיות אינדיקציה למסוכנותו של האדם לו מיוחסת העבירה, אולם עדיין שומה עלינו לבדוק אם חלופת מעצר לא תוכל להשיג את תכלית המעצר.

4. העורר הוא כבן 18 ובעת המעשה המיוחס לו היה תלמיד כיתה י"ב ועמד בפני בחינות בגרות, אותן ככל הנראה הפסיד. זו לו הפעם הראשונה שהסתבך עם החוק ואין לו עבר פלילי. על פי תסקיר המבחן חי העורר חיים נורמטיביים עד המקרה. ככל הנראה נקלע הוא לחברה בלתי מתאימה, שכן, הקטין שהיה איתו, היה משוחרר בערובה בשעת המעשה. מנהלת בית הספר בו למד העורר מסרה חוות דעת חיובית עליו. אשר לשיבוש הליכי משפט, לבד מחשש ערטילאי שקיים ברוב המקרים כאפשרות, לא ניתן להצביע על ניסיון כלשהו מצד העורר לשבש הליכי משפט ולהשפיע על עדים.

5. שירות המבחן בדק לעומק חלופה אפשרית, שהיא הרחקתו של העורר מן העיר בה התגורר בעת המעשה ומהסביבה בה חי, והעברתו לבית אביו במושב קדימה. אביו של העורר עובד חברת חשמל ואשתו של האב, עובדת כאחות. השנים מוכנים לקבל על עצמם התחייבות ואחריות למלא אחר כל תנאי החלופה, להחזיק את העורר בביתם ולפקח על צעדיו ומעשיו.

ראוי להדגיש, שאין בחלופת מעצר כדי להמעיט כהוא זה מחומרת העבירה. אשמתו של העורר תתברר במשפט עצמו באופן שאם יורשע, יענש ללא ספק בכל חומרת הדין השיקולים בשלב זה, שונים הם.

6. אשר על כן, מורה אני כי העורר ישוחרר ממעצרו בתנאים הבאים:

א. הוא ישהה במעצר בית בבית אביו במושב קדימה.

ב. העורר ישהה במעצר בית מלא ואם רשויות הצבא ימצאו לנכון לגייסו באוקטובר, התאריך המיועד לגיוסו, תיבדק שאלת גיוסו על-ידי בית המשפט המחוזי ושירות המבחן יהיה בתמונה.

ג. העורר יחתום על התחייבות אישית בסך של 35,000 ש"ח למילוי התחייבויותיו.

ד. האב ואשתו יחתמו על ערבות כספית בסך 35,000 ש"ח למילוי תנאי המעצר על-ידי העורר וכן יופקד בקופת בית המשפט סכום של 10,000 ש"ח לאותה מטרה.

ה. האב או אשתו יודיעו למשטרה במקרה שהעורר יפר את תנאי השחרור או תנאי מהתנאים הנ"ל.

ו. אם יש בידו של העורר דרכון הוא יופקד בבית המשפט.

ז. אי מילוי תנאי מתנאי השחרור יביא לחילוט מידי של הערבות הכספית ולמימוש התחייבויות.

ניתנה היום, ח' בתמוז תשנ"ט (22.6.99).

חלטה שנה לאיתר לחילוף
ש"ס אג"ש יואל סימן מחלק

בבית המשפט העליון

בש"פ 7452/16

לפני: כבוד השופט ס' גוברמן

העורר: מקסים מיליאבסקי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 15.9.2016 במ"ת 57318-02-16 שניתנה
על ידי כבוד השופט ג' גדעון

תאריך הישיבה: ד' בתשרי התשע"ז (6.10.2016)

בשם העורר: עו"ד אורי בן-נתן

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

החלטה

1. לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט ג' גדעון) במ"ת 57318-02-16 מיום 15.9.2016, במסגרתה נקבע כי העורר ישאר במעצר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

רקע רלוונטי

2. נגד העורר ושניים נוספים הוגש ביום 26.2.2016 כתב אישום לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. כתב האישום מייחס לעורר עשרות עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וכן עשרות עבירות של סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, העורר ואחרים, ביחד עם גורמים

מחולל, קשרו קשר לסחוט את כספם של קשישים דוברי רוסית שמתגוררים בישראל. בסך הכל שלשלו הנאשמים לכיסם סכום השווה כמיליון ש"ח ב-85 מקרי סחיטה באיומים, ו-97 אירועים נוספים הסתיימו ללא הצלחה מבחינתם של הנאשמים. על פי המתואר בכתב האישום, העורר, ביחד עם אחרים, השיגו פרטים אישיים של קשישים, בהם שמותיהם, מספרי טלפון וערי מגוריהם; אז היו מתקשרים לקורבן הסחיטה, מציגים עצמם בשפה הרוסית בכזב כרופאים או עורכי-דין ומספרים לו על תאונת דרכים שבה מעורב בן משפחתו, בגינה אותו קרוב אינו יכול לשוחח עימם, ודרשו מהקרוב לשלם באופן מיידי סכום כסף. התשלום נדרש, כביכול, לצורך טיפול ב"נפגע התאונה", וכדי למנוע הליכים אזרחיים ופליליים נגד קרוב המשפחה של קורבן הסחיטה.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 20.7.2016 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של העורר, שקבע כי אין מקום להמליץ על חלופת מעצר בעניינו; על בסיס תסקיר זה, ועל בסיס העבירות המיוחסות לעורר והראיות לכאורה נגדו, קבעה סגנית הנשיא שי דברת בהחלטתה מיום 21.7.2016 כי העורר יישאר במעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. נגד החלטה זו הגיש העורר ערר לבית המשפט העליון, שנדון בבש"פ 5759/16; בהחלטתו בעניין זה מיום 18.8.2016 סקר השופט יי עמית את הראיות לכאורה נגד העורר, וקבע כי אף שקיים קושי לבסס את מקומו של העורר כבעל חלק מרכזי בפרשה, קיימות ראיות לכאורה המספיקות לשם מעצרו; בנוסף, קבע השופט כי על בסיס תסקיר שירות המבחן מיום 20.7.2016 לא ניתן לשלול את חלופת המעצר. לפיכך, קיבל בית המשפט את הערר במובן זה שקבע כי בית המשפט המחוזי יבחן את האפשרות להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר בתנאים ובמגבלות שיראה לנכון.

בעקבות החלטתו של בית משפט זה קבע בית המשפט המחוזי, בהחלטת השופט גי' גדעון מיום 22.8.2016, יש מקום לבחון חלופת מעצר הדוקה המשלבת מעצר בית, ו"פיקוח מלא על ידי ערבים טובים", והורה לשירות המבחן להתייחס שנית לערבים שהוצעו וכן לערבים חדשים שיוצעו. ביום 13.9.2016 הוגש תסקיר מעצר משלים בעניינו של העורר. בתסקיר זה התייחס שירות המבחן להתרשמותו מהערבים המוצעים כאנשים רציניים המעוניינים לסייע לעורר, אך התייחס גם לקושי של המפקחים המוצעים

להיות מודעים למצבי הסיכון שלו, לצדדים המניפולטיביים בהתנהגותו, וכן למעורבותו בעבירות בעבר ולקשריו עם חברה עבריינית. על יסוד האמור התרשם שירות המבחן כי לא קיימת חלופת מעצר שיש בה כדי לשלול קיומה של רמת סיכון, ולכן לא המליץ שירות המבחן על החלופה. על סמך התסקיר המשלים, ולאחר דיון, קבע בית המשפט המחוזי בבאר שבע ביום 15.9.2016 כי חלופת המעצר המוצעת אינה מספקת על מנת להפיג את המסוכנות הלכאורית הגבוהה והחשש מפני שיבוש הליכי המשפט, והותיר את ההחלטה בדבר מעצרו של העורר עד תום ההליכים על כנה. מכאן הערר שלפניי.

הערר

4. העורר גורס כי שגה בית המשפט המחוזי עת נמנע מלבחון את החלופה המעודכנת לגופה ובחר לקבל את עמדת שירות המבחן, לפיה חרף הוספת מפקחים ו"עיבוי" החלופה אין לשחרר את העורר לחלופת מעצר. המשיב סבור כי לא ראוי היה להתייחס לקביעות תסקיר שירות המבחן כקביעות מחייבות וכי המקרה הנוכחי הוא מסוג המקרים בהם יש מקום לשחרר את העורר חרף עמדת שירות המבחן. עוד לשיטת העורר, שגה בית המשפט בקביעתו כי מתקיים בעניינו סיכון לשיבוש הליכי המשפט, וזאת מפני שאין לעורר קשר עם העדים. העורר מוסיף וטוען כי איש מהעדים לא קושר אותו למעשים, כי לא הובהר חלקו במערך העברייני וכי אין לו יד בתכנון המעשים המדוברים. בנוסף מדגיש העורר כי הוא שוהה במעצר מזה 8 חודשים, כי תחילת שלב ההוכחות בתיק קבוע לסוף חודש נובמבר 2016 – שלב שצפוי להיערך חודשים ארוכים נוכח זימונם של 357 עדי תביעה – זאת, בנוסף לאפשרות של הפרדת הנאשמים בתום שלב ההוכחות. לאור כל זאת, מבקש העורר לקבל את הערר ולהורות על שחרורו לחלופת המעצר המוצעת.

5. בדיון בפניי חזר והדגיש בא כוח העורר את העובדה שמעצרו של העורר נמשך כמעט 9 חודשים אך טרם החל שלב ההוכחות בתיק. עוד הדגיש בא כוח העורר את ההתרשמות החיובית של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו בחלופת המעצר, כפי שזו עולה מהתסקיר, וכן ציין כי העורר הציע חלופת מעצר משמעותית יותר מזו שנדחתה בפעם הראשונה, הכוללת תוספת של שלושה מפקחים. לשיטתו, חלופה זו, המאפשרת גם הפעלת סנקציה משמעותית בגין הפרות – ככל שאלה יתרחשו – מספיקה לאיון מסוכנותו של הנאשם.

6. גם באת כוחה של המדינה התייחסה בדיון לפניי ליחס בין חלופת המעצר הראשונה שנדחתה לבין החלופה המעודכנת. לשיטתה אכן קיים קושי בעמדת שירות המבחן לפיה אין חלופת מעצר מתאימה, אך הדגישה כי הוספה של מפקחים בלבד לחלופה הראשונה אינה מהווה "חלופת מעצר הדוקה" כדברי השופט י' עמית בהחלטתו. לשיטת באת כוח המדינה, אופי העבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום, וכן העובדה ששתי חלופות המעצר נבחנו על ידי שירות המבחן ונשללו, מקשות על אימוצן של החלופות הקיימות. לפיכך, בהינתן החלופות המוצעות אין מנוס מהשארת העורר במעצר עד תום ההליכים.

דיון והכרעה

7. לאחר שבחנתי את הודעת הערר ונספחיה, ולאחר שמיעת טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הערר להתקבל.

8. כידוע, בעבירות של סחיטה באיומים יש לעמוד על התמונה הכוללת העולה מהאישומים השונים ומהחומר הראייתי, קרי יש לבחון את התשתית הראייתית הלכאורית ביחס למקרה בכללותו ולא לבחון כל ראייה בנפרד (בש"פ 5794/16 מדינת ישראל נ' טיירי, פס' 31 (18.8.2016)). בהחלטתו מיום 18.8.2016 עמד השופט י' עמית על מכלול הראיות לכאורה נגד העורר וכן על אינדיקציות שונות ביחס למעורבותו בפרשה, וקבע כי ניתן לבסס תשתית ראייתית המספיקה למעצרו וכי קיימת מסוכנות פוטנציאלית וחשש לשיבוש הליכי המשפט. קביעתו זו הולמת החלטות קודמות בבית משפט זה, לפיהן במקרים של סחיטה באיומים, בשל מהותה של העבירה, קשה לאיין במידה סבירה את מסוכנותו של הנאשם באמצעות חלופות מעצר (בש"פ 5265/14 פרץ נ' מדינת ישראל, פס' 35 (13.8.2014) (להלן עניין פרץ); בש"פ 5026/14 מירילאשולי נ' מדינת ישראל, פס' יב (27.7.2014) (להלן עניין מירילאשולי)).

אולם בכך לא מסתיימת דרכנו. סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים קובע כי אין להורות על מעצר עד תום ההליכים המשפטיים, אף אם קיים חשש לשיבוש הליכי משפט וכן ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של אדם, אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה בחירותו של הנאשם פחותה. במקום אחר עמדתי על הבחינה הדו-שלבית הדרושה בבחינת חלופת מעצר:

"ראשית, על בית המשפט לבחון האם חלופה כלשהי עשויה, באופן עקרוני, להפיג את המסוכנות המיוחדת לנאשם ולאיון את הסיכון לפגיעה בהליך המשפטי לרמה המתקבלת על הדעת. בשלב השני, נדרש בית המשפט לבחון חלופות קונקרטיות המוצעות לו ואת מידת התאמתה למידותיו של הנאשם הספציפי, בהתאם למאפייניו האישיים ולטיב הסיכון הנשקף ממנו (ראו: בש"פ 1971/16 קופר (קופרשמיד) נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (13.3.2016); בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (27.12.2015)). בהתאם לבדיקה הדו-שלבית, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ישתכנע, במסגרת השלב הראשון, כי המסוכנות או החשש מפני שיבוש יהיו כה מובהקים בנסיבות המקרה עד אשר שום חלופה לא תסכון – ואז לא יידרש בית המשפט לבחינת חלופות קונקרטיות (ראו: בש"פ 27/15 יונס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (15.1.2015); בש"פ 9447/04 זבידאת נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2.11.2004))" (בש"פ 4513/16 דומראני נ' מדינת ישראל, פסי' 32 (22.6.2016)).

ואכן, בפסיקת בית משפט זה הוכרה לא אחת האפשרות לשימוש בחלופת מעצר גם במקרים של סחיטה באיומים; אפשרות זו תתממש במקרים בהם חלופת מעצר תאיון את מטרת המעצר. בחינת איון מטרת המעצר, לרבות מסוכנות הנאשם, אפשרות שיבוש הליכי המשפט וכיוצא באלה תיעשה אף היא תוך שקלול מכלול השיקולים הרלוונטיים בכל מקרה לגופו (פרץ, שם; מירילאשוילי, שם; בש"פ 8521/11 מדינת ישראל נ' אבו גרדור (22.11.2011)).

9. ומהתם להכא. בעניינינו, ראשית הוצעה חלופת מעצר שכללה מעצר בית ו-6 מפקחים על ידי בית המשפט המחוזי; חלופה זו נשללה הן על ידי בית המשפט המחוזי והן על ידי בית המשפט העליון, כמפורט לעיל. בהחלטתו מיום 22.8.2016 התייחס השופט ג' גדעון לחלופת מעצר אפשרית שתכלול מעצר בית, ופיקוח על ידי ערבים. בעקבות זאת הוצעה חלופת מעצר שנייה, המהווה עדכון של חלופת המעצר הראשונה, וכוללת מעצר בית ופיקוח של 8 מפקחים, קרי תוספת של שני מפקחים נוספים. בהחלטתו בעניין זה מיום 15.9.2016 ציין השופט ג' גדעון את הדברים הבאים:

"בהינתן עילות המעצר האמורות ועוצמתן, הרי שדרושה חלופת מעצר טובה ביותר, לרבות מפקחים מעולים, כדי למזער את המסוכנות הלכאורית ולהפיג את החשש מפני שיבוש המשפט"

אמנם, חלופה זו אינה מאיינת לחלוטין את הסיכון העולה משחרורו של העורר מהמעצר ואינה מבטיחה במאת האחוזים כי לא ישובשו הליכי המשפט או שלא תשנה פעילות עבריינות מצידו. אולם, החובה לבחון חלופות מעצר, במהותה מחייבת איזון בין הסיכון העולה משחרורו האפשרי של הנאשם מבית האסורים, לבין זכותו לחירות (בש"פ 397/15 מורדי נ' מדינת ישראל (28.1.2015); בש"פ 1149/13 מדינת ישראל נ' קארוט (18.2.2013)). בבוחנו חלופות מעצר, עלינו ליטול "סיכון מחושב" המשקף מידה מסוימת של אמון באדם שנוקפת לטובתו חזקת החפות, בשילוב הגבלות שונות המוטלות על אותו אדם המיועדות למנוע ממנו לעבור עבירות (כגון הרחקה פיזית ממקום מסוים), או ליצור תמריצים משמעותיים נגד פעולות מסוימות (כגון ערבויות גבוהות שיחולטו במקרים מתאימים) (ראו: בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (31.5.2015); בש"פ 126/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יח (16.1.2012)). יתרה מזאת, התמשכות ההליכים בתיק העיקרי, הנמצא עדיין ב"נקודת האפס" טרם דיוני ההוכחות, מחזקים את העמדה לפיה יש לבכר במקרה זה את זכות העורר לחירות ואת חזקת החפות העומדת לו (והשוו: בש"פ 1826/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 16-17 (16.3.2016)).

10. לשיטתי, במקרה זה, הוספת שני מפקחים נוספים לחלופת המעצר שהוצעה, לצד התמשכות ההליכים בתיק זה והקושי לבסס את מרכזיותו של העורר בפרשה זו, מובילים למסקנה כי יש מקום לשקול את אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר. בית המשפט המחוזי יקבע את התנאים המדויקים של חלופת המעצר, על יסוד החלופה שהוצעה הכוללת את שני המפקחים הנוספים, ולאחר שיתרשם וישמע את כל המפקחים המוצעים, והכל לפי שיקול דעתו.

11. העורר יישאר במעצר, וזאת עד למתן החלטה אחרת על ידי בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשע"ז (10.10.2016).

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 16074520_H03.doc שצ

בבית המשפט העליון

בש"פ 3251/17

ישו לבחן חלופה אם
במסגרת זאת האקולוג
חלקה מסוכסוך

כבוד השופט ח' מלצר

לפני:

1. פאוזי משהראוי
2. סעיד משהראוי

העוררים:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט
א' יקואל) מתאריך 06.04.2017 ב-מ"ת 59384-12-16
[פורסם בבנו]

עו"ד אלי כהן

בשם העוררים:

עו"ד עילית מידן

בשם המשיבה:

חקיקה שאווכרה:

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996: סע' 21, 21(א)(1)(א), (ב), 21(א)(1)(ג)(4),
22, 22א, 22ב, 22ב(ב), 22ב(ג), 22ג, 22ד, 22ה, 22ו, 22ז, 22ח, 22ט, 22י, 22יג, 22יא, 22יב, 22יג
חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 29, 244, 334, 335, 377, 427

מיני-רציו:

* בד"כ ראוי לבחון חלופות מעצר גם מקום שמדובר בעבירות קשות, ואפילו בעבירות המקימות חזקת
מסוכנות סטטוטורית; לנוכח המציאות המורכבת שיצרה חקיקת סעיף 22 לחוק המעצרים, ניתן גם
עתה לבחון את האפשרות להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בסיטואציות שבעבר התאימו לשחרור
בתנאי מעצר בית באיזוק אלקטרוני.

* דיון פלילי – מעצר עד תום ההליכים – חלופת מעצר

* דיון פלילי – מעצר עד תום ההליכים – בפיקוח אלקטרוני

כנגד העוררים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של כליאת שווא, סחיטה בכוח, פציעה בנסיבות
מחמירות ושיבוש מהלכי משפט. הערר הוא על החלטת ביהמ"ש המחוזי בגדרו הורה ביהמ"ש על
מעצרו של העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם.

ביהמ"ש העליון קיבל את הערר בקבעו:

החלטה על מעצרו של נאשם על תום ההליכים תלויה בשלושה תנאים מצטברים: א. קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו הנטענת של העורר; ב. קיומה של עילת מעצר; ג. חוסר האפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופה, שפגיעתה בחירות הנאשם פחותה.

בעניינו הדיון כולו נסוב על התקיימות התנאי השלישי. בהקשר זה, יש לציין כי בד"כ ראוי לבחון חלופות גם מקום שמדובר בעבירות קשות, ואפילו בעבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. בערר קודם הכיע ביהמ"ש דעתו כי על-אף המסוכנות הנשקפת מהעוררים – יש מקום לבדוק לגביהם חלופת מעצר, או מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. בחינה זו לא מוצתה בביהמ"ש המחוזי.

עיון בתסקיר שירות המבחן מעלה כי למרות שרמת המסוכנות הנשקפת מהעוררים "בינונית" – שירות המבחן התרשם חיובית מהמשמורנים שהוצעו, מה שהביאו למסקנה כי פיקוח על העוררים באמצעות המשמורנים שהוצעו יפחית את רמת הסיכון הנשקפת מהם. עוד עולה מהתסקיר כי מעצר העוררים עד כה היווה עבורם ועבור משפחתם גורם מרתיע, יסוד שגם בו יש כדי להפחית את רמת מסוכנותם.

בנסיבות אלה, ובשים לב לכך שעבר זמן משמעותי מאז הרשעתם האחרונה של העוררים – נמצא כי הגם ששחרור העוררים לחלופת מעצר לא יוכל להשיג את מטרת המעצר, מעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני עשוי להתאים. כאן מתעורר לכאורה קושי בשים לב לכך שחלק מהעבירות שבהן מואשמים העוררים הן עבירות המנויות בסעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים. יחד עם זאת, כבר נקבע בעניין זיתוני כי לנוכח המציאות המורכבת שיצרה חקיקת סעיף 22ב, ניתן גם עתה לבחון את האפשרות להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בסיטואציות שבעבר התאימו לשחרור בתנאי מעצר בית באיזוק אלקטרוני.

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' יקואל) ב-מ"ת 59384-12-16, [פורסם בנבו] בגדרו הורה בית המשפט המחוזי הנכבד על מעצרו של העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם.

אביא להלן את הנתונים הצריכים להכרעה.

רקע עובדתי

2. בתאריך 28.12.2016 הוגש כתב אישום כנגד העוררים, המייחס להם את העבירות הבאות: כליאת שווא (עבירה לפי סעיפים 377 ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), סחיטה בכוח (עבירה לפי סעיפים 427 סיפא ו-29 לחוק העונשין), פציעה בנסיבות מתמירות (עבירה לפי סעיפים 334 ו-335, ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין), ושיבוש מהלכי משפט (עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין).

3. על-פי המתואר בכתב האישום: בתאריך 19.12.2016 בשעה 12:00, או בסמוך לכך – הגיע רכב לבן (להלן: הרכב) לבית העסק לשטיפת מכוניות שנמצא בבעלותו של העורר 1, ושעורר 2 עובד בו (להלן: בית העסק), לצורכי שטיפה. במהלך שטיפת הרכב, שנעשתה על-ידי המתלונן ועובד נוסף – המתלונן, כך נטען, נטל מהרכב ללא רשות שטר של 20 ש"ח.

4. לאחר שמנהל בית העסק (שהינו אחיהם של העוררים) בדק הדברים והגיע למסקנה שהמתלונן אכן נטל את הכסף מהרכב, הוא פנה בעניין לעורר 1, ושניהם יחד, כך נטען, הורו למתלונן להיכנס לחדר שעמד בצידה של הרחבה לשטיפת מכוניות בבית העסק (להלן: החדר). לאחר שהמתלונן נכנס לחדר, מנהל בית העסק יצא ממנו, כך שהמתלונן נשאר לבד בחדר עם העורר 1.

בשלב זה, כך נטען בכתב האישום, העורר 1 הכה את המתלונן בפניו באגרופ, ולאחר שהמתלונן נפל על מיטה שעמדה בקרבתו כתוצאה מעצמת המכה – העורר 1 תפס את המתלונן בגרונו והמשיך להכות אותו באגרופים, בראשו ובחזהו. לפי הנטען, בשלב מסוים, מנהל בית העסק ועורר 2 נכנסו לחדר ומיד לאחר מכן מנהל בית העסק יצא ונעל את הדלת, והותיר את המתלונן ביחד עם העוררים בחדר. אז, כך נטען בכתב האישום, עורר 2 פירק מוט ברזל ממנורה שעמדה בפינת החדר, והכה בעזרתו את המתלונן בכל חלקי גופו.

לאחר מכן, כך נטען, עורר 2 פנה למתלונן ודרש ממנו להשיב לו סכום של 1,000 ש"ח, אשר אותו לווה ממנו לפני האירועים, מושאי כתב האישום. המתלונן טען בפני העורר 2 כי אין ברשותו את סכום הכסף האמור, ובתגובה, כך נטען, העוררים אפשרו למתלונן להתקשר לבנו כדי שזה יגיע לבית העסק עם סכום של 1,000 ש"ח.

5. לאחר ההתרחשויות הנ"ל, כך נטען, העורר 2 האשים את המתלונן בהאשמת שווא שלפיה, הוא גנב, כביכול, מהרכב, סכום של 3,000 ש"ח, ולפיכך הוא דרש ממנו לשלם סך של 5,000 ש"ח (סכום הגניבה לכאורה + פיצוי), ואף איים עליו כי אם לא יענה לכך – בעלי הרכב יחזרו כדי לקחת את המתלונן איתם בתא המטען של הרכב, כך שאיש לא ימצא אותו.

6. לאחר שהעוררים, כך נטען, איפשרו למתלונן לצאת לשירותים – המתלונן, העוררים ומנהל בית העסק שבו לחדר. בשלב זה המתלונן הכחיש כי הוא גנב כסף

מהרכב, ובתגובה העוררים היכו אותו שוב בכל חלקי גופו באמצעות מוט הברזל ובאמצעות אגרופים. עוד נטען, כי העוררים דרשו מהמתלונן להתפשט וביצעו עליו חיפוש.

7. בכתב האישום נאמר עוד כי לאחר שבנו של המתלונן הגיע לבית העסק, העוררים יצאו מהחדר ושוחרו עמו במשרד בית העסק, תוך שעובד אחר בבית העסק נשאר עם המתלונן בחדר, ולסירוגין עומד מחוץ לחדר ושומר לבל המתלונן יצא ממנו. במהלך שיחתו של העורר 2 עם בנו של המתלונן, נטען בכתב האישום כי העורר 2 איים על בנו של המתלונן ואמר לו כי אם הוא לא ימסור לו 5,000 ש"ח, העורר 2 יעביר את פרטיו של המתלונן לבעלי הרכב, ואלו ימצאו ויהרגו אותו. לאחר מכן, ולאחר שבנו של המתלונן העביר לעורר 2 סך של 1000 ש"ח, שאותו היה חייב המתלונן לעורר 2 בעקבות הלוואה קודמת, נטען כי העוררים איפשרו למתלונן לצאת מהחדר ולעזוב יחד עם בנו את בית העסק. בהמשך, כך נטען, בנו של המתלונן, שהיה אחוז אימה מפני העוררים, שב לבית העסק והעביר לעורר 2 סך של 5,000 ש"ח.

8. לאחר שהדברים הגיעו לידיעת הרשויות – המשטרה הגיעה לבית העסק כדי לחקור את העוררים ובמסגרת זו, כך נטען, העוררים שיקרו לשוטרים וטענו בפניהם כי מכשיר ה-DVR של בית העסק נתפס כבר, בעוד המכשיר היה עדיין בבית העסק.

9. בכתב האישום נטען כי כתוצאה ממעשיהם של העוררים הנ"ל – נגרמו למתלונן: חבלה בעין ימין, כאבים בצלעות, וכאבים בברכיים בעת תנועה.

הליכי המעצר בפני בית המשפט המחוזי והערר הראשון

10. כד בכד עם הגשת כתב האישום, המשיבה הגישה בקשה למעצר העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. בבקשתה, המשיבה טענה כי בשים לב לכך שהעוררים מואשמים בביצוע עבירות אלימות חמורות, קמה נגדם עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. בנוסף, המשיבה טענה כי התנהלות העוררים, כפי שהיא נלמדת מעובדות כתב האישום, מצביעה על מסוכנותם של העוררים, ועל החשש לשיבוש הליכי משפט מצידם, ומקימה עילת מעצר מכוח סעיפים 21(א)(1)(א) ו-21(ב) לחוק המעצרים. המשיבה טענה גם כי יש בידה ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של העוררים, וכי אין כל חלופה שיש בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהם.

11. בתאריך 06.02.2017, בית המשפט המחוזי הנכבד (כב' השופטת נ' בכור) קיבל את בקשת המשיבה והורה על מעצרם של העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. בהחלטתו בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי מתקיימת בעניינם של העוררים תשתית ראייתית לכאורית "איתנה ומוצקה" המספיקה למעצרם עד תום ההליכים (ראו: עמ' 30 להחלטה). בית המשפט המחוזי הנכבד הוסיף וקבע כי בעניינם של העוררים מתקיימות עילות מעצר בהתאם לסעיפים: 21(א)(1)(ג)(4), 21(א)(1)(ב) ו-21(א)(1)(א) לחוק המעצרים. באשר לאפשרות שחרורם של העוררים לחלופת מעצר – בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי עובדות כתב האישום מצביעות על מסוכנותם של העוררים, ועל מעורבות של בני משפחה רבים שלהם בעבירות, באופן שלא מאפשר כל חלופה, או תנאים שיהיה בהם כדי להפחית ממסוכנות זו.

12. בתאריך 16.02.2017 העוררים הגישו ערר לבית משפט זה ובו השיגו על קביעותיו של בית המשפט המחוזי הנכבד לעניין הראיות לכאורה, ולעניין בחינת החלופות. בדיון שנערך בפני בתאריך 02.03.2017 – בא-כוח העוררים חזר בו מטענותיו בעניין הראיות לכאורה ומיקד את טענותיו בשגגה שנפלה, לטענתו, לפני בית המשפט המחוזי הנכבד, שעה שהורה על מעצר העוררים עד תום ההליכים, מבלי שהורה על קבלת תסקיר מעצר, שיבחן את האפשרות לשחררם לחלופה.

13. בהחלטתי מתאריך 05.03.2017 ב-בש"פ 1575/17, [פורסם בנבו] קבעתי כי לנוכח התנאים שנקבעו בפסיקה למעצר נאשם עד תום ההליכים – בית המשפט המחוזי הנכבד נדרש היה לבחון את האפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופה, טרם הארכת מעצרם של העוררים. משכך קבעתי כי העוררים יוכלו להציג לבית המשפט המחוזי הנכבד מקום שבו הם יוכלו לשהות בחלופת מעצר בתנאי מעצר "בית מלא", או במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, בפיקוח של משמורנים. כמו כן הוריתי לשירות המבחן ולמנהל על הפיקוח האלקטרוני לבחון הצעה זו, ככל שתוגש, כדי שבית המשפט המחוזי הנכבד יוכל להכריע ולדון בה.

הליכי המעצר בפני בית המשפט המחוזי לאחר הערר הראשון

14. בתאריך 02.04.2017 הוגשו תסקירי שירות המבחן לבית המשפט המחוזי הנכבד. שירות המבחן עמד על אופיים ועל תכונותיהם של העוררים והתרשם כי נשקפת מהם רמת מסוכנות בינונית. זאת לנוכח נטייתם של העוררים להתפרצויות אלימות במצבי לחץ ולמתן לגיטימציה לאלימות במצבים מסוימים מחד גיסא, ובהתחשב

המעצר של היום הראשון (תוך ספירת חמישה ימים מסיומו) או החשבתן כיום מעצר שלם – יש להחשיבן כיום שלם. ונבחן בהקשר זה לא רק "כיצד סופרים" אלא גם "מה סופרים". בדוגמא של ארבעים וחמישה ימים להגשת ערעור, הוצאת יום מתן פסק הדין ממניין הימים פועלת לטובת המערער. זאת, במובן שיום מתן פסק הדין – גם כאשר הוא ניתן והודע לצדדים בשעה 09:00 בבוקר – הוא "על הבית". לעומת זאת, אי-הכללת היום שבו התחיל המעצר במניין הימים, גם אם מדובר בתקופה של למעלה מעשר שעות, היא "על חשבון העצור". נכון הוא כי יש האומרים שזכות הערעור היא זכות יסוד, או לפחות חלק מזכות הגישה לערכאות, אך אין לומר כי זכות זו מחייבת תקופת ערעור של 44 ימים, 45 ימים או 46 ימים דווקא. לעומת זאת, בל נשכח את האמור בסעיף הפותח את חוק המעצרים – "אין מעצר ועיכוב אלא בחוק או לפי חוק מכוח הסמכה מפורשת בו" – אפילו לא לשעה. צא ולמד כי כללי המעצר, ואף לתקופה קצרה, הם עניין ערכי. לשון אחר, אין "זוטי דברים" או "בטל בשישים" ביחס לתקופת מעצר, קצרה ככל שתהא. זוהי זכות זו אף היא מעוררת מחשבה. האם על פי עקרונות השיטה, שבאים לידי ביטוי בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, בגדרו כתוב "אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת", נכון להתעלם מיתרת היום הראשון שבו נאשם שוהה במעצר.

אגב, גם המשפט העברי אימץ בתחומים מסוימים פרשנות של "מקצת היום ככולו". בדיני אבלות, למשל, נקבע כי "כיון שעמדו מנחמים מאצל האבל ביום שביעי, מותר בכל דברים שאסור בהם תוך שבעה, דמקצת היום ככולו" (שולחן ערוך, סימן שעה, סעיף א). כלומר, לאחר שהגיעו מנחמים לבית האבל ביום השביעי לשבעת ימי האבל, האבל יכול להפסיק את מנהגי האבלות המיוחדים לשבעת ימי האבל הראשונים. זאת, יען כי דין מקצת היום ככולו. בנוסף לכך, גם יום האבלות הראשון נחשב ליום אחד למרות שאין מדובר ביום מלא, שכן האבלות מתחילה מיד עם תום הקבורה (שם, סימן שעה, סעיף א. ליישומים נוספים של הכלל "מקצת היום ככולו", בדיני טומאה ובדיני נזירות, ראו למשל תלמוד בבלי, מסכת נידה סז, ע"ב; שם, מסכת נזיר ה, ע"ב). בראייה רחבה יש קשר בין הדברים, בשני מובנים. הראשון הוא שבדיני אבלות רצו חכמינו להקל על האבל ולהתחשב במצבו. כך גם, להבדיל, במעצר נאשם. המובן השני הוא שלא מדובר בהקלה אלא בדין שמשקף את המציאות – הכרה בחוויה האנושית הקשה שחווה המתאבל. לכן, קביעה לפיה אבלות במשך חלק מיום האבלות השביעי אינה נחשבת ל"יום אבל" אינה מתיישבת עם הנסיון האנושי. ושוב – כך גם לגבי מעצר. אין לקבל את הגישה שיש "מעצר חנים", ושיום מעצר לא ייחשב כלל רק מפני שהעצור היה משוחרר בחלקו.

יוצא כי בתחרות הפרשנית בין עמדת המדינה לבין עמדת הסנגוריה ידה של הסנגוריה על העליונה. על פי הפרשנות של המדינה, חמישה ימי מעצר מתירים מצב שבו חשוד יהיה במעצר במהלך שישה ימים. חלק מהיום הראשון, יום שני, יום שלישי, יום רביעי, יום חמישי ויום שישי. אורך המעצר עולה על 120 שעות. לעומת זאת, עמדת הסנגוריה מובילה לכך שבנוסף ליום המעצר הראשון והחלקי, החשוד יהיה עצור במשך ארבעה ימים נוספים – מיום שני ועד ליום חמישי. לפי הפרשנות האחרונה המעצר אינו יכול לעלות על 120 שעות. כפי שעולה מן האמור לעיל, פרשנות המדינה מוקשית לשונית ותכליתית. לנוכח עמדות הצדדים בכתבי הטענות, ניתן היה לסיים את הדיון בנקודה זו. ברם, ניתן להוסיף ולשאול מה בדבר האפשרות – שלא הועלתה בבקשה למתן רשות ערר אך הוצגה בדיון שנערך בפנינו – לפיה חמישה ימים פירושם חמש יממות; שעות ולא

ימים. לדעתי יש לדחות אפשרות זו לנוכח הלשון, התכלית, הנוהג וכללי הפרשנות הראויים בהליכי המעצר, ואף שיקולים ייחודיים לדיני המעצרים. ארחיב ביחס לשבע נקודות.

5. ראשית, המדינה לא טענה בבקשת רשות הערר כי הפרשנות הנכונה של סעיף 17(ד) היא חמש יממות בדיוק. הטענה הייתה שהפרשנות הנכונה היא חמישה ימים לאחר סיום היום הראשון, כאשר הסתפקות בחמש יממות היא בבחינת ריסון עצמי של גורמי התביעה. הנוסח המדויק של הבקשה היה כי "יש לפרש [את החוק] באופן המסמיך את בתי המשפט להאריך את מעצרו של חשוד בחמש יממות שלמות" (ההדגשה הוספה). לאמור, מכוח הסמכות לעצור ליותר מחמש יממות, יש סמכות לעצור גם לחמש יממות. אף בדיון שנערך בפנינו הדגישה באת כוח המדינה כי היא מבקשת "פחות מהמקסימום לפי החקיקה שמאפשרת" (עמוד 2 לפרוטוקול הדיון). בהתאם לכך, רוב ככל טענות המדינה בכתב הבקשה התמקדו בהוראות חוק הפרשנות, ובעמדה לפיה הן מאפשרות לעצור חשוד ליותר מחמש יממות. לא נטען כי הפרשנות הנכונה היא חמש יממות – לא פחות אך גם לא יותר – מכוח ניתוח הוראות החוק כשהן לעצמן, ובמנותק מחוק הפרשנות. זאת למעט התייחסות קצרה לתכלית של מתן תקופה מספקת לניסוח כתב האישום – עניין שגם הוא אינו תומך בעמדת המדינה, כמסבר לעיל. רק במסגרת הדיון שנערך בפנינו התייחסה באת כוח המדינה, בקצרה, גם לחלופה הפרשנית לפיה "חמישה ימים" הם "חמש יממות" בדיוק, לא כ"חומרה" אלא כעמדה פרשנית.

6. שנית, טענות באת כוח המדינה בדיון שנערך לפנינו, לפיהן הפירוש הפשוט של "יום" הוא "24 שעות" ושל "חמישה ימים" הוא "120 שעות", אינן מתיישבות עם לשון החוק. חוק המעצרים מבחין בין מעצר למשך תקופה של מספר שעות למעצר לתקופה של מספר ימים. ככלל, כאשר רצה המחוקק לאפשר מעצר למספר שעות ספציפי, ציין במפורש את מספר השעות: "בדיון לפי סעיף זה לא תעלה תקופת המעצר על 24 שעות" (סעיף 15(ב) לחוק המעצרים); "רשאי בית המשפט... לצוות על מעצרו לתקופה שלא תעלה על 72 שעות לצורך הגשת הודעת ערעור" (שם, סעיף 22(א)); "דיון לפי סעיף קטן זה בעניינו של קטין... יתקיים בתוך שש שעות" (שם, סעיף 22(ג)(4)); "לא קבע השופט מועד להמצאת הערובה ולא הומצאה הערובה, יובא העצור בפני שופט תוך 48 שעות מעת מתן ההחלטה" (שם, סעיף 47(ג)). סעיף 17 עצמו מתייחס לתרחיש שבו תקופת המעצר המקסימלית מחושבת לפי מספר השעות: "יובא החשוד בפני שופט בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות משעת מעצרו" (סעיף 17(ג)). מאידך גיסא, במקרים אחרים קובע החוק את תקופת המעצר המקסימלית למספר ימים: "שוכנע בית המשפט... רשאי הוא לצוות על מעצר לתקופה ארוכה יותר או להאריכו ובלבד שסך כל התקופות לא יעלו על 15 ימים" (שם, סעיף 13(א)(3)). ושוב – סעיף 17 עצמו מתייחס גם לתרחישים שבהם אורך תקופת המעצר המקסימלית מחושב לפי ימים: "ציווה שופט על מעצרו של חשוד בנוכחותו, לא תעלה תקופת המעצר על 15 ימים" (סעיף 17(א)); "לא יוחזק חשוד במעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע, לרבות המעצר ללא צו, לתקופה העולה על 30 ימים" (סעיף 17(ב)).

ניתן לראות חלוקה ברורה בין ימים לשעות. לפי עמדת המדינה, גם הימים אינם אלא שעות, שמטעמי נוחות נכתבו בצורה של ימים. אכן, נוח יותר לכתוב "5 ימים" ו"15 ימים" ולא "120 שעות" או "360 שעות"; אך נוח יותר גם לכתוב "יומיים" ולא "48 שעות", או "יום" ולא "24 שעות". כך נהוג לכתוב דבר יום ביומו (ולא דבר 24 שעות ב-24 שעותיהן). למרות זאת בחר המחוקק לקבוע 24 ו-48 שעות, ולא יום או יומיים. פשט

ביכולות התפקוד וההסתגלות הגבוהה שלהם למסגרות ולגבולות חיצוניים מאידך גיסא. לצד זאת, שירות המבחן ציין לחיוב את המשמורנים שהוצעו מטעם העוררים וקבע כי לנוכח רצינותם וטיב היחסים המתקיימים בינם לבין העוררים – יש בפיקוח מצידם כדי להפחית את רמת המסוכנות הנשקפת מן העוררים. בסיכום הדברים – שירות המבחן המליץ על שחרורם של העוררים לחלופת מעצר, בפיקוח בני משפחתם, בנוסף להטלת צו פיקוח למשך שישה חודשים, וללא צורך בשהייתם במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

15. בתאריך 06.04.2017 בית המשפט המחוזי הנכבד (כב' השופט א' יקואל) הורה על מעצרו של העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם, וזאת על-אף המלצות תסקיר שירות המבחן הנ"ל. בית המשפט המחוזי הנכבד ציין בהחלטתו כי לנוכח המסוכנות הנשקפת מהעוררים, עבירת השיבוש המיוחסת להם, אפשרותם של העוררים להשפיע על המתלונן ועל בנו, עברם הפלילי, ומאפייני אישיותם, כפי שאלו נלמדים מתסקיר שירות המבחן – קיים קושי לייחס להם את מידת האמון הנדרשת לשם שחרורם לחלופת מעצר.

החלטה זו היא מושא הערר שבפני.

טענות הצדדים בערר

16. העוררים טוענים כי בית המשפט המחוזי הנכבד נתן משקל יתר לנסיבות כתב האישום ולמסוכנות הנשקפת מהם וכן כי לא התחשב די בעובדה כי נסיבות אלו, יחד עם עברם של העוררים, עמדו בפני בית משפט זה בעת שהורה לבחון את האפשרות לשחרר את העוררים לחלופת. העוררים מוסיפים ומפנים לתסקיר שירות המבחן בעניינם, אשר למרות המסוכנות הבינונית שיוחסה להם בו – המליץ לשחררם לחלופת מעצר, וזאת לאחר שבחן את המשמורנים המוצעים והתרשם מהם לחיוב. בהקשר זה העוררים משיגים על כך שבית המשפט המחוזי הנכבד אימץ רק את החלקים השליליים מתוך תסקיר שירות המבחן, ולא נתן משקל מספיק לחלקים החיוביים בו – לרבות המלצתו הסופית. לבסוף, העוררים טוענים כי מידת המסוכנות הנשקפת מהם ניתנת לאיון או להפחתה באמצעות החלופות המוצעות, שהרי הם מנהלים בעקרון אורח חיים נורמטיבי, וכי עברם הפלילי הוא ישן ולא כלל עונשי מאסר.

17. בדיון שנערך בפני – בא-כוח העוררים חזר על טענותיו בערר, תוך שהוא מדגיש כי לנוכח החלטתי מתאריך 05.03.2017, אשר קבעה כי יש לבחון בעניינם של העוררים אפשרות לחלופה, ולנוכח העובדה שתסקיר שירות המבחן המליץ על חלופת מעצר – אין מניעה לשחרור העוררים לחלופה האמורה.

18. באת-כוח המדינה טענה, מנגד, כי דין הערר להידחות. לגישה, החלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד קבעה כי מתקיים פער בין התרשמותו של שירות המבחן מהעוררים, לבין מסקנותיו הסופיות. זאת ועוד – עברם הפלילי של העוררים, על-אף העובדה שהוא אכן ישן, הינו עבר מכבד. בנסיבות אלו – ובשים לב לחומרת העבירות המיוחסות לעוררים ולמסוכנות הבינונית הנשקפת מהם – אין מקום, לשיטתה, לשחררם לחלופה.

דיון והכרעה

19. לאחר העיון בערר ובחומר הכרוך בו ושמיעת טענות באי-כוח הצדדים הגעת לכלל מסקנה כי דין הערר – להתקבל, בכפוף לאמור בפיסקאות 25-26 שלהלן. אביא בקצרה את טעמי למסקנה זו מיד בסמוך.

20. כפי שצינתי ב-בש"פ 1575/17 הנ"ל, החלטה על מעצרו של נאשם על תום ההליכים המשפטיים נגדו, תלויה בשלושה תנאים מצטברים: התנאי הראשון הוא קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו הנטענת של העורר (ראו: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 147-148 (1996); התנאי השני הוא קיומה של עילת מעצר; והתנאי השלישי הוא חוסר האפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופה, שפגיעתה בחירות הנאשם פחותה (ראו: סעיפים 22-21, ו-22א-22יג לחוק המעצרים; בש"פ 4256/16 חסין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.7.2016); בש"פ 6074/16 דומראני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.08.2016)).

21. בענייננו אין מחלוקת בין הצדדים ביחס להתקיימותם של שני התנאים הראשונים שלעיל, והדיון כולו נסוב על התקיימות התנאי השלישי, דהיינו בבחינת השאלה האם קיימת אפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופה. בהקשר זה, יש לציין את שהדגשתי כבר ב-בש"פ 1575/17 [פורסם בנבו] בעניינם של העוררים – כי בדרך-כלל ראוי לבחון חלופות גם מקום שמדובר בעבירות קשות, ואפילו בעבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית כבענייננו (ראו: בש"פ 1523/16 מדינת ישראל נ'

פרץ, [פורסם בנבו] פסקה 6 (29.02.2016); בש"פ 2347/16 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (19.04.2016).

עוד הבעתי את דעתי ב-בש"פ 1575 הנ"ל, כי על-אף המסוכנות הנשקפת מהעוררים – יש מקום לבדוק לגביהם חלופת מעצר, או מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. לבחינה זו, שלא מוצתה בבית המשפט המחוזי הנכבד – אגש עתה.

22. עיון בתסקיר שירות המבחן, שהוגש בעניינם של העוררים מעלה כי למרות שרמת המסוכנות הנשקפת מהם, על-פי שירות המבחן, היא רמת סיכון "בינונית" – שירות המבחן התרשם חיובית מהמשמורנים שהוצעו על-ידי העוררים, מה שהביא את שירות המבחן למסקנה כי פיקוח על העוררים באמצעות המשמורנים שהוצעו, יפחית את רמת הסיכון הנשקפת מהם. ההנמקה בהקשר זה נשענה על יחסי הכבוד השוררים בין העוררים לבין המשמורנים, שבעטיים המשמורנים מסוגלים לשמש כגורמי סמכות עבור העוררים, ובשים לב לגישה הביקורתית שהמשמורנים הציגו באשר למעשים המיוחסים לעוררים והבנתם את הצורך להציב לעוררים גבולות. בהקשר זה יש גם לציין כי אף בית המשפט המחוזי הנכבד בהחלטתו, לא סתר את מסקנותיו של שירות המבחן באשר למשמורנים וליכולתם להפחית את רמת מסוכנותם של העוררים.

עוד עולה מתסקיר שירות המבחן, כי מעצרו של העוררים עד כה, היווה עבורם ועבור משפחתם גורם מרתיע, יסוד שגם בו יש כדי להפחית את רמת המסוכנות הנשקפת מהם.

23. בנסיבות הנ"ל, ובשים לב לכך שעבר זמן משמעותי מאז הרשעתם האחרונה של העוררים – שוכנעתי כי הגם ששחרור העוררים לחלופת מעצר לא יוכל להשיג את מטרת המעצר, מעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני עשוי להתאים. כאן מתעורר לכאורה קושי בשים לב לכך שחלק מהעבירות שבהן מואשמים העוררים הינן עבירות המנויות בסעיף 22(ב) לחוק המעצרים שבהקשר אליהן – מעצר של העוררים בתנאי פיקוח אלקטרוני – אפשרי לכאורה רק בהתקיים "טעמים מיוחדים שיירשמו". יחד עם זאת, כבר נקבע ב-בש"פ 2472/16 זיתוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (03.04.2017) כי לנוכח המציאות המורכבת שיצרה חקיקתו של סעיף 22 לחוק המעצרים:

"ניתן ... גם עתה לבחון את האפשרות להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בסיטואציות שבעבר התאימו לשחרור בתנאי מעצר בית באיזוק אלקטרוני. עניין זה משליך על

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 17032510_K04.doc שב
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

ח' מלצר 3251/17-54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

**בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי**

28 נובמבר 2016

עמ"י 62674-11-16 אבי חסורה(עציר) נ' מדינת ישראל

מחול' -

בדיקת איוול - האמת אינה
חלקה יורר לכבידו ביה"ש
לביקור חלופה פבלה ית טבע
ורחמי אחר

נועם ישראל אבי חסורה (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני

העורר

נגד

מדינת ישראל – משטרת ישראל
ימ"ר ירושלים
על ידי רפ"ק שמואל בן עמוס

המשיבה

החלטה

1. העורר נעצר לפני 8 ימים בקשר לעבירות סמים.
2. הוא הופלל על ידי סוכן משטרת.
3. הוגשה הצהרת תובע, לפיה יש מקום להגיש כתב אישום נגדו, בגין עבירות הסמים הללו.
4. בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט דוד שאול גבאי-ריכטר), החליט, ביום כו חשוון תשע"ז (27.11.16), בתיק מ"י 51510-11-16, כי אין מקום לחלופת מעצר, וכי לנוכח ריבוי עסקאות וטיב הסם, קיימת עילת מעצר של מסוכנות, וכי "לא הוצגו לי נסיבות המצדיקות שחרור לחלופה כבר בשלב זה" (עמ' 3 ש' 3 להחלטה).
5. ב"כ העורר, עו"ד מיכאל עירוני, הצהיר במהלך הדיון בפניי, כי לעניין הערר, הוא מוכן להניח כי הצהרת התובע תהפוך לכתב אישום, וכי אם וכאשר תוגש בקשה למעצר עד תום ההליכים, הוא יסכים לכך שיש ראיות לכאורה, יש עילת מעצר, ולדעתו – יש לבחון חלופה, ואותה הציע כי בית המשפט יבחן, היום.

6. כנגדו, טען איש המשטרה רפ"ק בן עמוס, כי אין מקום לחלופת מעצר בשלב זה. הוא הצביע על כך שמדובר ב-4 עסקאות, חלקן חשיש וחלקן קוקאין, שנעשו בחודשיים האחרונים. לדבריו, רק לאחר שיוגש כתב אישום, ניתן יהיה לדון בחלופת המעצר.
7. במהלך הדיון שאלתי את ב"כ המשטרה, האם הוא מוכן כי כבר עכשיו תינתן הוראה להכנת תסקיר מעצר, והוא השיב בשלילה. לדבריו, הוא מייצג את ההיבט של החקירות של המשטרה ולא את התביעות, ואין הוא רוצה בהצהרה זו לכבול את ידי התובעים.
8. מאידך גיסא, השיב עו"ד עירוני, כי זכותו של אדם לחלופת מעצר חלה גם בתקופת "הצהרת התובע", ואין להמתין עד להגשת כתב האישום ולדיון במעצר עד תום ההליכים, וביקש ממני כי בית משפט זה יבדוק את הערבים, דבר שבית משפט קמא, לא עשה.
9. בשלב זה של הדיון, חקרתי את הערבים/המפקחים המוצעים: אביו של העורר, אחיו של העורר ואח של חברתו של העורר. איפשרתי לב"כ המדינה לחקור את הערבים, אך הוא הודיעני שאין בכוונתו לחקור אותם, ולדבריו, לא ניתן לקבוע חלופת מעצר עם ערבים/מפקחים, לאחר חקירה קצרה בבית משפט.
10. התרשמתי משלושת הערבים/מפקחים, כי הם אנשים המוכנים להיות ערבים וגם מפקחים של העורר.
11. אינני סבור כי בדיקה של שירות המבחן ביחס לערבים חזקה יותר או משמעותית יותר משיחה בלתי אמצעית של בית המשפט, עם כל אחד מהערבים. בעניין זה, צודק עו"ד עירוני, סנגורו של העורר, כי בית המשפט ממלא - במסגרת תפקידו - משימות קשות מאלה (הדגים זאת בהכרעה של אמון של עד פלוני מול עד אלמוני), ונראה לי כי חקירת הערבים/מפקחים עונה לתנאי שמחייב בחוק, לפיו בית המשפט משתכנע שחלופת המעצר היא הולמת.
12. אשר למועד הדיון על חלופת מעצר, האם להמתין עד להגשת כתב אישום ודיון "מסודר" בבית משפט השלום, במסגרת בקשה למעצר עד תום ההליכים, או שניתן לעשות זאת בשלב של הצהרת תובע, עמדת הפסיקה וגם ההיגיון המשפטי הם, כי אם יש חלופת מעצר, אין כל הצדקה לאחר את יישומה ולהותיר אדם במעצר מספר ימים נוסף, אם החלופה היא ראויה.
13. יתרה מזו, עו"ד עירוני מוכן היה להניח כי אנו נמצאים בשלב מעצר עד תום ההליכים, במובן זה שכתב האישום הוגש, יש ראיות לכאורה ויש עילת מעצר, וכל שיש לבחון הוא את חלופת המעצר. וזאת - עשיתי.

14. רפ"ק בן עמוס העלה טענה בתחום התדמית של בית המשפט כלפי החברה, באומרו: כיצד יעלה על הדעת שבית המשפט דווקא היום, ערב הגשת כתב האישום, משחרר אדם לחלופת מעצר.
15. אינני מזלזל בתדמית; אך, תפקידו הראשוני של בית המשפט הוא לשמור על זכויות הנאשמים, תוך איזון בין הסיכון לחברה.
16. אם אכן במסגרת האיזון האמור הגעתי למסקנה כי חלופת המעצר הולמת, וכי המפקחים יכולים לעמוד במשימתם, כי אז, הטענה "מה יאמר הציבור", אינה מספקת כדי להותיר אדם מאחורי סורג ובריח, אם די בחלופת מעצר של מעצר בית מלא.
17. מאחר והעורר נכנס לאולם רק בשלב של הקראת ההחלטה [הייתה הסכמה כי הדיון יהיה בהעדרו, כי שבי"ס לא הביאו בזמן], אני פונה אל העורר, ושואל אותו, האם הוא מוכן להישאר במעצר בית מלא, בידיעה שאם יוצא מהבית, מכל סיבה שהיא, וייתפס, כי אז, לא רק שיחזור למעצר מלא, אלא גם סכומי הפיקדון יחולטו. על כך עונה העורר: בטח שאני רוצה ללכת לבית ואני לא אצא מהבית, ואני לא אפר את התנאים, ואני מבין מה התוצאות שתהיינה, אם אפר את התנאים.
18. לאור האמור לעיל, הערר מתקבל, ואני מורה בזה כדלקמן:
- העורר יימצא בחלופת מעצר, שהיא מעצר בית מלא, בבית אביו, מר משה אבו חצירא, ברח' הרב פרדס 418/4, נווה יעקב ירושלים.
 - לאורך כל היום יימצא עם העורר אחד מן המפקחים/ערבים הבאים: אביו של העורר הנ"ל, אחיו של העורר מסעוד ניסים אבו חצירא, ואפרים איוב.
 - הן העורר והן כל אחד מהמפקחים/הערבים האמורים, יחתום על ערבות בסך של 25,000 ₪ ובסה"כ כל הערבויות יעמדו על 100,000 ₪.
 - הן העורר והן כל אחד מהמפקחים/ערבים, יפקיד בקופת בית המשפט סך של 2,500 ₪, כך שסך כל ההפקדות תהיינה 10,000 ₪.
 - השחרור יבוצע על ידי קצין משטרה/קצין שבי"ס, לאחר שהוכח להנחת דעתו כי מולאו כל התנאים.
 - הוסבר לעורר ולמפקחים/ערבים, מהי משמעות הערבות והפיקוח.
 - אם יוגש כתב אישום, יראו את התנאים הללו כחלים על "מעצר עד תום ההליכים", בתיק שייפתח.
- אם לא יוגש כתב אישום, תוך 7 ימים, כי אז מעצר הבית ייפסק, והעורר יהיה רשאי להיות חופשי.

ניתנה והודעה היום, כ"ז בחשוון תשע"ז, 28/11/2016, במעמד הנוכחים.

משה דרורי, סגן נשיא

משה דרורי, סגן נשיא

בית המשפט המחוזי בירושלים 54678313
נוסת מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן